ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства у сфері користування надрами

Верховна Рада України **постановляє:**

I. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1. У Кодексі України про надра (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., № 36, ст. 340):

1) статтю 4 після частини першої доповнити новою частиною такого змісту:

"З метою безпосередньої реалізації права власності Українського народу на надра та для забезпечення економічних і соціальних інтересів громадян щодо прозорого використання та справедливого розподілу доходу від користування надрами громадяни України мають право на отримання відповідно до закону частини доходу державного бюджету від рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин".

У зв'язку з цим частину другу вважати частиною третьою;

2) у частині сьомій статті 5 слова "разом з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони праці" виключити;

3) доповнити статтею 5^1 такого змісту:

"**Стаття 5^1.** Єдина державна електронна геоінформаційна система користування надрами

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр, створює та забезпечує функціонування єдиної державної електронної геоінформаційної системи користування надрами та її складових. Порядок функціонування та доступу до інформації єдиної державної електронної геоінформаційної системи користування надрами встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Відкритий та безоплатний доступ до єдиної державної електронної геоінформаційної системи користування надрами та її складових здійснюється через Державний геологічний веб-портал.

Єдина державна електронна геоінформаційна система користування надрами включає такі складові:

Державний фонд надр України, у тому числі Державний фонд родовищ корисних копалин та резерв цього фонду, що створюється на основі Державного кадастру родовищ і проявів корисних копалин та Державного балансу запасів корисних копалин з урахуванням відомостей, отриманих з Державного земельного кадастру;

державний реєстр спеціальних дозволів на користування надрами;

державний реєстр нафтових та газових свердловин;

державний реєстр артезіанських свердловин;

державний водний кадастр (розділ "Підземні води");

державний геологічний веб-портал;

електронний кабінет єдиної державної електронної геоінформаційної системи користування надрами та електронний кабінет надрокористувача;

форми звітності щодо обліку запасів корисних копалин, що подаються користувачами надр;

відомості про заяви на отримання, продовження строку дії, внесення змін до спеціальних дозволів на користування надрами, подані до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр, або до Ради міністрів Автономної Республіки Крим (щодо корисних копалин місцевого значення на території Автономної Республіки Крим);

каталог відомостей про геологічну інформацію, що включає відомості про первинну (необроблену) та вторинну (оброблену) геологічну інформацію;

протоколи Державної комісії України по запасах корисних копалин щодо проведення державної експертизи та оцінки запасів корисних копалин;

інформація про державну реєстрацію геологорозвідувальних робіт;

інформація про ділянки надр, запропоновані для отримання спеціальних дозволів на користування надрами шляхом проведення аукціону (електронних торгів);

інформація про ділянки надр, щодо яких оголошено конкурси на укладення угод про розподіл продукції;

інформація про екзогенні геологічні процеси (зсуви, карсти, селі, підтоплення, абразія берегів);

інформація щодо обмежень у використанні земельних ділянок для цілей надрокористування;

інша інформація, передбачена цим Кодексом та іншими нормативно-правовими актами.

Адміністратором Державного реєстру спеціальних дозволів на користування надрами, Державного реєстру нафтових та газових свердловин, Державного реєстру артезіанських

свердловин, технічним адміністратором складових єдиної державної електронної геоінформаційної системи користування надрами є підприємство та/або підприємства, визначені центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр, які належать до сфери його управління або щодо яких він здійснює повноваження з управління корпоративними правами держави (включаючи його дочірні підприємства).

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр, є держателем Державного реєстру спеціальних дозволів на користування надрами, Державного реєстру нафтових та газових свердловин, Державного реєстру артезіанських свердловин, порядки ведення яких затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Програмне забезпечення, створене для функціонування єдиної державної електронної геоінформаційної системи користування надрами та її складових, є об'єктом права державної власності.

Єдина державна електронна геоінформаційна система користування надрами та її складові включають геопросторові дані, метадані та сервіси, оприлюднення, доступ до яких здійснюються у мережі Інтернет згідно із Законом України "Про національну інфраструктуру геопросторових даних".

Фінансування створення та функціонування єдиної державної електронної геоінформаційної системи користування надрами та її складових здійснюється за рахунок коштів державного бюджету, коштів міжнародної технічної допомоги, а також інших джерел, не заборонених законом";

4) пункт 1 статті 9^1 виключити;

5) пункт 1 статті 10 виключити;

6) статтю 13 доповнити частинами третьою - сьомою такого змісту:

"Користувачами надр не можуть бути:

1) юридичні особи, зареєстровані у державі, визнаній Верховною Радою України державою-агресором;

2) юридичні особи, у яких:

істотну участь має держава, визнана Верховною Радою України державою-агресором;

істотну участь мають юридичні особи, зареєстровані у державі, визнаній Верховною Радою України державою-агресором;

істотну участь мають або є кінцевими бенефіціарними власниками фізичні особи - громадяни та (або) резиденти держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором.

Положення цього пункту не застосовуються до юридичних осіб, акції яких допущені до торгів на іноземних фондових біржах згідно з переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України (крім юридичних осіб, які є резидентами держави-агресора);

3) фізичні особи - громадяни та (або) резиденти держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором.

Користувачами надр на умовах угод про розподіл продукції також не можуть бути об’єднання юридичних осіб, зазначених у частині третій цієї статті.

Право на користування надрами, у тому числі право на користування надрами на умовах угод про розподіл продукції, також не надається, а строк дії спеціальних дозволів на користування надрами не продовжується:

юридичній особі, фізичній особі - підприємцю, об’єднанню юридичних осіб, що не є юридичною особою, до яких застосовано спеціальні економічні та інші обмежувальні заходи (санкції) відповідно до Закону України "Про санкції" у вигляді анулювання або зупинення дії спеціальних дозволів на користування надрами (під час дії таких санкцій);

юридичній особі, до кінцевих бенефіціарних власників якої застосовано спеціальні економічні та інші обмежувальні заходи (санкції) відповідно до Закону України "Про санкції" у вигляді анулювання або зупинення дії спеціальних дозволів на користування надрами з урахуванням положень цієї статті (під час дії таких санкцій).

Для цілей цього Кодексу терміни "істотна участь" та "кінцевий бенефіціарний власник" вживаються у значенні, наведеному в Законі України "Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення".

У разі застосування спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) у вигляді анулювання або зупинення дії спеціальних дозволів на користування надрами відповідно до Закону України "Про санкції" до кінцевого бенефіціарного власника юридичної особи, яка є користувачем надр, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр, відповідно анулює або зупиняє дію спеціального дозволу на користування надрами такого користувача через 30 днів з дня застосування таких санкцій, якщо через 30 днів з дня видання указу Президента України про застосування відповідної санкції особа, до якої її застосовано, залишається кінцевим бенефіціарним власником юридичної особи, що є власником відповідного спеціального дозволу на користування надрами";

7) статті 14, 15 і 16 викласти в такій редакції:

"**Стаття 14.** Види користування надрами

Надра надаються у користування для:

геологічного вивчення, у тому числі дослідно-промислової розробки, корисних копалин з подальшим видобуванням корисних копалин (промисловою розробкою родовищ);

видобування корисних копалин;

будівництва та експлуатації підземних споруд, не пов’язаних з видобуванням корисних копалин, у тому числі споруд для підземного зберігання нафти, газу та інших речовин і матеріалів, перелік яких встановлюється Кабінетом Міністрів України, захоронення шкідливих речовин і відходів виробництва, скидання стічних вод, отримання геотермальної

енергії (теплової енергії надр), експлуатації підземних споруд, пов’язаної із запобіганням підтопленню навколишнього природного середовища внаслідок закриття шахт;

створення геологічних територій та об’єктів, що мають важливе наукове, культурне, санітарно-оздоровче значення (наукові полігони, геологічні заповідники, заказники, пам’ятки природи, лікувальні, оздоровчі заклади) (крім нафтогазоносних надр);

виконання робіт (провадження діяльності), передбачених угодою про розподіл продукції.

Види спеціальних дозволів на користування нафтогазоносними надрами визначаються Законом України "Про нафту і газ".

Положення цього Кодексу щодо спеціальних дозволів на геологічне вивчення, у тому числі дослідно-промислову розробку, корисних копалин з подальшим видобуванням корисних копалин (промислову розробку родовищ) поширюються на спеціальні дозволи на геологічне вивчення нафтогазоносних надр, у тому числі дослідно-промислову розробку родовищ, з подальшим видобуванням нафти і газу (промисловою розробкою родовищ), а щодо спеціальних дозволів на видобування корисних копалин - на спеціальні дозволи на видобування нафти і газу (промислову розробку родовищ), якщо інше не визначено цим Кодексом та Законом України "Про нафту і газ".

Стаття 15. Строки користування надрами

Надра надаються у строкове платне користування.

Спеціальний дозвіл на користування надрами надається на строк, визначений заявником, та становить:

від 3 до 20 років - на геологічне вивчення, у тому числі дослідно-промислову розробку, корисних копалин з подальшим видобуванням корисних копалин (промислову розробку родовищ), на видобування корисних копалин, на будівництво та експлуатацію підземних споруд, не пов’язаних з видобуванням корисних копалин, у тому числі споруд для підземного зберігання нафти, газу та інших речовин і матеріалів, захоронення шкідливих речовин і відходів виробництва, скидання стічних вод, отримання геотермальної енергії (теплової енергії надр), експлуатацію підземних споруд, пов’язану із запобіганням підтопленню навколишнього природного середовища внаслідок закриття шахт;

від 3 до 50 років - на створення геологічних територій та об’єктів, що мають важливе наукове, культурне, санітарно-оздоровче значення (наукові полігони, геологічні заповідники, заказники, пам’ятки природи, лікувальні, оздоровчі заклади) (крім нафтогазоносних надр).

Строки користування нафтогазоносними надрами визначаються Законом України "Про нафту і газ".

За зверненням користувача надр строк користування надрами може бути продовжено у випадках та на умовах, визначених цим Кодексом.

Спеціальні дозволи на користування надрами, строк дії яких закінчився у період дії воєнного стану, та строки виконання робіт на ділянці надр, встановлені відповідними угодами про умови користування надрами, на період дії воєнного стану та протягом шести

місяців після його припинення або скасування вважаються продовженими автоматично без прийняття відповідного рішення центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр, а щодо корисних копалин місцевого значення на території Автономної Республіки Крим - Ради міністрів Автономної Республіки Крим.

Інші спеціальні дозволи на користування надрами, чинні на день введення воєнного стану в Україні, та строки виконання робіт на ділянці надр, встановлені відповідними угодами про умови користування надрами, на період дії воєнного стану та протягом трьох місяців після його припинення або скасування вважаються продовженими автоматично без прийняття відповідного рішення центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр, а щодо корисних копалин місцевого значення на території Автономної Республіки Крим - Ради міністрів Автономної Республіки Крим.

У разі надання надр у користування на умовах угоди про розподіл продукції надра надаються у користування на строк дії відповідної угоди про розподіл продукції. Порядок та особливості користування надрами відповідно до угоди про розподіл продукції визначаються Законом України "Про угоди про розподіл продукції".

Перебіг строку користування надрами починається з дня, наступного за днем внесення інформації про спеціальний дозвіл на користування надрами до Державного реєстру спеціальних дозволів на користування надрами, якщо в такому спеціальному дозволі на користування надрами не передбачено більш пізній строк, а в разі укладення угоди про розподіл продукції - з дня, зазначеного в такій угоді";

"**Стаття 16.** Спеціальний дозвіл на користування надрами

Спеціальний дозвіл на користування надрами надається за результатами аукціону (електронних торгів), а за наявності підстав, визначених частиною першою статті 16^2 цього Кодексу, - без проведення аукціону (електронних торгів).

Надання спеціального дозволу на користування надрами, продовження строку його дії, внесення змін до спеціального дозволу на користування надрами та до угоди про умови користування надрами здійснюються відповідним дозвільним органом: центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр, а щодо ділянок надр, що містять корисні копалини місцевого значення на території Автономної Республіки Крим, - Радою міністрів Автономної Республіки Крим.

Аукціон (електронні торги) щодо продажу спеціального дозволу на користування надрами проводиться шляхом електронних торгів, що здійснюються за допомогою дворівневої автоматизованої інформаційно-комунікаційної системи, яка забезпечує можливість створення, розміщення, оприлюднення та обміну інформацією і документами в електронній формі, які необхідні для проведення аукціону (електронних торгів), запобігання корупційним правопорушенням, та складається з бази даних системи аукціонів (електронних торгів) з продажу спеціальних дозволів на користування надрами та електронних майданчиків, які взаємодіють через інтерфейс програмування додатків, що надається як код з відкритим доступом та визначає функціональність системи. Порядок

проведення аукціону (електронних торгів) з продажу спеціального дозволу на користування надрами встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Подання заяви разом з необхідними документами для отримання, продовження строку дії спеціального дозволу на користування надрами, внесення змін до нього, а також внесення змін до угоди про умови користування надрами здійснюються заявником в електронній формі через електронний кабінет надрокористувача на Державному геологічному веб-порталі, формування та ведення якого забезпечує центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр.

Порядок подання заяв через електронний кабінет надрокористувача регулюється Положенням про електронний кабінет надрокористувача, яке затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища. Подання документів, що містять інформацію з обмеженим доступом, здійснюється з урахуванням вимог законодавства.

Інформація про подані через електронний кабінет надрокористувача заяви, хід їх розгляду, стан дії спеціального дозволу на користування надрами є відкритою та оприлюднюється на Державному геологічному веб-порталі центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр.

Спеціальний дозвіл на користування надрами за результатами аукціону (електронних торгів) надається відповідним дозвільним органом у порядку, визначеному цим Кодексом, переможцю аукціону (електронних торгів), який має право бути користувачем надр відповідно до частин першої - шостої статті 13 цього Кодексу.

Спеціальний дозвіл на користування надрами надається переможцю аукціону (електронних торгів) за його зверненням.

У разі якщо переможець аукціону (електронних торгів) з продажу спеціального дозволу на користування надрами або переможець конкурсу на укладення угоди про розподіл продукції не має права бути користувачем надр відповідно до частин третьої - шостої статті 13 цього Кодексу, відповідний аукціон (електронні торги) або конкурс вважається таким, що не відбувся.

Для ініціювання продажу спеціального дозволу на користування надрами на аукціоні (електронних торгах) заявник подає до відповідного дозвільного органу заяву та додаткові матеріали, що включають оглядову карту, ситуаційний план, каталог географічних координат кутових точок, програму робіт, а якщо ділянка надр вже підготовлена для виставлення на аукціон (електронні торги) та інформація про неї розміщена на офіційному веб-сайті дозвільного органу - лише заяву із зазначенням назви такої ділянки.

Ділянки надр, які пропонуються для виставлення на аукціон (електронні торги) з метою надання спеціального дозволу на геологічне вивчення, у тому числі дослідно-промислову розробку, корисних копалин з подальшим видобуванням корисних копалин (промислову розробку родовищ), погоджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, із зазначенням умов, за яких можливе надрокористування на запропонованих ділянках надр

(у частині дотримання вимог природоохоронного законодавства), протягом 15 робочих днів з дня надходження запиту відповідного дозвільного органу разом з документами, передбаченими частиною десятою цієї статті. У разі відмови у погодженні центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, надає обґрунтовані зауваження (із зазначенням шляхів їх усунення) щодо неможливості надрокористування на запропонованій ділянці надр з дотриманням вимог природоохоронного законодавства. Такі погодження та зауваження оприлюднюються на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, протягом трьох робочих днів після прийняття відповідного рішення.

У разі повторного погодження не допускається надання відмови з причин, не зазначених у зауваженнях (крім випадків неусунення причин, що стали підставою для попередньої відмови).

У разі ненадання центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього середовища, погодження чи відмови у погодженні щодо запропонованої ділянки надр протягом 15 робочих днів з дня надходження запиту відповідного дозвільного органу разом з документами, передбаченими частиною десятою цієї статті, вважається, що погодження щодо запропонованої для виставлення на аукціон (електронні торги) ділянки надр надано.

Спеціальний дозвіл на видобування корисних копалин надається після проведення експертизи та оцінки розвіданих запасів корисних копалин у встановленому законодавством порядку чи апробації прогнозних (перспективних) ресурсів корисних копалин Державною комісією України по запасах корисних копалин, за умови подальшого затвердження нею таких запасів, на підставі спеціального дозволу на користування надрами.

Надрокористувач, якому надано спеціальний дозвіл на видобування корисних копалин, має право проводити дорозвідку (довивчення) родовищ у межах наданої йому ділянки надр.

У межах однієї ділянки надр можуть проводитися роботи з геологічного вивчення, у тому числі дослідно-промислової розробки родовищ корисних копалин, та (або) видобування різних видів корисних копалин за кількома спеціальними дозволами на користування надрами, крім корисних копалин, що розробляються відкритим способом. При цьому в угоді про умови користування надрами визначаються просторові межі та координати кутових точок ділянки надр, наданої у користування щодо кожного виду корисних копалин.

У разі якщо в межах однієї ділянки надр наявні затверджені (апробовані) запаси (ресурси) різних корисних копалин, що видобуваються відкритим способом та залягають на різних глибинах, спеціальні дозволи на видобування корисних копалин у межах такої ділянки надр можуть надаватися виключно на всі корисні копалини, запаси (ресурси) яких затверджені (апробовані) в межах такої ділянки надр, або на корисну копалину, що залягає вище інших корисних копалин, запаси (ресурси) яких затверджені (апробовані) в межах такої ділянки надр, із встановленням у спеціальному дозволі на користування надрами обмеження з глибини видобування.

Допускається надання спеціальних дозволів на геологічне вивчення, у тому числі дослідно-промислову розробку, корисних копалин з подальшим видобуванням корисних копалин (промислову розробку родовищ) та (або) спеціальних дозволів на видобування корисних копалин на частину родовища корисних копалин, якщо розробка всього родовища корисних копалин технічно неможлива, що підтверджено Державною комісією України по запасах корисних копалин, та на відповідну частину родовища корисних копалин не надано спеціальний дозвіл на користування надрами.

Порядок проведення та умови конкурсу на укладення угоди про розподіл продукції визначаються Законом України "Про угоди про розподіл продукції". Спеціальний дозвіл на користування надрами на умовах угоди про розподіл продукції видається на підставі укладеної угоди про розподіл продукції із зазначенням виду користування надрами для виконання робіт (провадження діяльності), передбачених угодою про розподіл продукції, і повинен містити всі види користування надрами, інші дані та відомості, передбачені такою угодою. Права на користування надрами, надані спеціальним дозволом на користування надрами на умовах угоди про розподіл продукції, можуть бути передані третім особам одночасно з передачею прав та обов'язків за відповідною угодою про розподіл продукції та з обов'язковим переоформленням спеціального дозволу на користування надрами відповідно до Закону України "Про угоди про розподіл продукції" шляхом внесення змін до спеціального дозволу на користування надрами.

Внесення змін до спеціального дозволу на користування надрами, продовження строку його дії, зупинення, анулювання та поновлення його дії здійснюються відповідним дозвільним органом у порядку, встановленому цим Кодексом.

Надрокористувач, який у процесі діяльності, пов'язаної з видобуванням корисних копалин, виявив іншу корисну копалину, не зазначену у спеціальному дозволі на користування надрами, та має намір здійснювати її видобування (промислову розробку), має право внести зміни до спеціального дозволу на користування надрами на підставі пункту 6 частини першої статті 16^{5} цього Кодексу після здійснення державної експертизи та оцінки запасів такої нововиявленої копалини Державною комісією України по запасах корисних копалин, а також сплати надрокористувачем плати (збору), якщо таку плату (збір) встановлено статтею 34 або статтею 39 цього Кодексу.

Суб'єкт господарювання, який приватизував державне підприємство відповідно до Закону України "Про особливості приватизації вугледобувних підприємств" або Закону України "Про приватизацію державного і комунального майна", набуває право на користування надрами шляхом внесення на підставі пункту 15 частини першої статті 16^{5} цього Кодексу змін до спеціального дозволу на користування надрами, наданого зазначеному державному підприємству, на строк дії такого спеціального дозволу.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр, забезпечує інформаційну взаємодію з Державним земельним кадастром з метою надання через технологічні та програмні засоби Державного земельного кадастру відомостей про ділянки надр, надані у користування відповідно до спеціальних дозволів на користування надрами";

8) доповнити статтями 16^{1}-16^{6} такого змісту:

"**Стаття 16[1].** Відчуження прав на користування надрами, внесення прав на користування надрами як вклад у спільну діяльність

Надрокористувач, що має спеціальний дозвіл на користування надрами, може повністю або частково відчужувати права на користування надрами, надані йому спеціальним дозволом на користування надрами, іншій юридичній особі чи фізичній особі - підприємцю шляхом укладення договору купівлі-продажу таких прав або вносити такі права як вклад до статутного капіталу створеного за його участю суб'єкта господарювання, за умови що на таку юридичну особу чи фізичну особу - підприємця або суб'єкта господарювання не поширюються обмеження, встановлені частинами третьою - шостою статті 13 цього Кодексу. Надрокористувач також має право вносити права на користування надрами, надані йому спеціальним дозволом на користування надрами, як вклад у спільну діяльність.

Відчуження шляхом укладення договору купівлі-продажу частини прав, передбачених спеціальним дозволом на користування надрами, внесення частини таких прав як вклад до статутного капіталу, а також внесення частини таких прав як вклад у спільну діяльність може здійснюватися виключно після розподілу запасів (ресурсів) між ділянками надр раніше розвіданого родовища корисних копалин, на яке надрокористувачу надано право на користування надрами, затвердження таких розподілених запасів (ресурсів) Державною комісією України по запасах корисних копалин, а також внесення змін до такого спеціального дозволу на користування надрами в результаті розподілу запасів (ресурсів) корисних копалин або оформлення окремого спеціального дозволу на користування надрами на відповідну виділену в результаті розподілу запасів (ресурсів) ділянку надр на підставі пункту 8 частини першої статті 16[2] та пункту 11 частини першої статті 16[5] цього Кодексу.

Суб'єкт господарювання державного сектору економіки, а також підприємство, господарське товариство, у статутному капіталі якого 50 і більше відсотків акцій (часток) належать підприємству або господарському товариству, у статутному капіталі якого є частка держави, має право відчужувати права на користування надрами, надані йому спеціальним дозволом на користування надрами, вносити їх як вклад до статутного капіталу або як вклад у спільну діяльність виключно (крім випадків, визначених частиною п'ятою цієї статті):

юридичній особі, частка держави у статутному капіталі якої становить 100 відсотків;

юридичній особі, у статутному капіталі якої 50 і більше відсотків акцій (часток) належать підприємству або господарському товариству, частка держави у статутному капіталі якого становить 100 відсотків.

У разі якщо організаційно-правову форму надрокористувача, який набув права на користування надрами відповідно до частини третьої цієї статті, було змінено шляхом злиття, приєднання, поділу, перетворення та (або) у разі зміни частки у статутному (складеному) капіталі такого надрокористувача, та (або) у разі відчуження частки (її частини) у статутному (складеному) капіталі такого надрокористувача, та (або) у разі відчуження акцій (часток) такого надрокористувача (крім продажу у результаті первинного публічного розміщення цінних паперів (публічної пропозиції), якщо внаслідок таких змін надрокористувач не відповідає жодній із вимог, встановлених абзацами другим і третім частини третьої цієї статті, право користування надрами за відповідним спеціальним

дозволом на користування надрами припиняється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр, або Радою міністрів Автономної Республіки Крим відповідно.

Суб'єкт господарювання державного сектору економіки, а також підприємство, господарське товариство, у статутному капіталі якого 50 і більше відсотків акцій (часток) належать підприємству та (або) господарському товариству, у статутному капіталі якого є частка держави, має право відчужувати права на користування надрами, надані йому спеціальним дозволом на користування надрами, іншій фізичній особі - підприємцю чи юридичній особі, що не відповідає вимогам частини третьої цієї статті, виключно за рішенням Кабінету Міністрів України.

Для набуття права на користування надрами особа, з якою власник спеціального дозволу на користування надрами уклав договір купівлі-продажу відповідних прав на користування надрами, або особа, до статутного капіталу якої внесено як вклад право користування надрами, звертається до відповідного дозвільного органу із заявою про внесення змін до такого спеціального дозволу на підставі пункту 9 частини першої статті 16^{5} цього Кодексу.

Надрокористувач, який відчужив права на користування надрами, передбачені спеціальним дозволом на користування надрами, шляхом укладення договору купівлі-продажу або вніс їх як вклад до статутного капіталу створеного за його участю суб'єкта господарювання, продовжує мати усі права та обов'язки надрокористувача за відповідним спеціальним дозволом на користування надрами у повному обсязі до внесення до нього відповідних змін дозвільним органом у порядку, встановленому цим Кодексом. Відповідні права та обов'язки, зокрема щодо провадження планованої діяльності на підставі наявного за діючим спеціальним дозволом на користування надрами висновку з оцінки впливу на довкілля та (або) рішення про провадження планованої діяльності, у повному обсязі переходять до набувача прав на користування надрами за відповідним спеціальним дозволом на користування надрами з дати внесення змін до нього у встановленому цим Кодексом порядку з одночасним внесенням відповідної інформації до Державного реєстру спеціальних дозволів на користування надрами.

Надрокористувач, який вніс права на користування надрами, передбачені спеціальним дозволом на користування надрами, як вклад у спільну діяльність, продовжує мати права та обов'язки надрокористувача за відповідним спеціальним дозволом на користування надрами у повному обсязі.

Стаття 16^{2}. Надання спеціального дозволу на користування надрами без проведення аукціону (електронних торгів)

Спеціальний дозвіл на користування надрами надається без проведення аукціону (електронних торгів) у разі:

1) видобування корисних копалин, якщо заявник на підставі спеціального дозволу на геологічне вивчення, у тому числі дослідно-промислову розробку, корисних копалин з подальшим видобуванням корисних копалин (промислову розробку родовищ) за власні кошти виконав геологічне вивчення ділянки надр, оцінку розвіданих запасів корисних копалин, апробацію прогнозних (перспективних) ресурсів корисних копалин, яка затверджена Державною комісією України по запасах корисних копалин, та подав

документи для отримання спеціального дозволу на видобування корисних копалин на відповідній ділянці надр не більше двох років після закінчення строку дії відповідного спеціального дозволу на геологічне вивчення, у тому числі дослідно-промислову розробку, корисних копалин з подальшим видобуванням корисних копалин (промислову розробку родовищ);

2) геологічного вивчення, у тому числі дослідно-промислової розробки, корисних копалин з подальшим видобуванням корисних копалин (промислову розробку родовищ) місцевого значення, видобування корисних копалин місцевого значення - за умови що загальна площа ділянки надр, на яку надається спеціальний дозвіл на користування надрами, не перевищує 25 гектарів, а заявник є власником земельної ділянки (кількох суміжних земельних ділянок), у межах яких розміщена така ділянка надр;

3) геологічного вивчення, у тому числі дослідно-промислової розробки, з подальшим видобуванням підземних вод (крім мінеральних) для всіх потреб (крім виробництва фасованої питної води та (або) передачі її для фасування, та (або) для питного водопостачання), а також для видобування підземних вод (крім мінеральних) для всіх потреб (крім виробництва фасованої питної води та (або) передачі її для фасування, та (або) для питного водопостачання) - за умови що обсяг видобування підземних вод з водозаборів перевищує 300 метрів кубічних на добу;

4) геологічного вивчення, у тому числі дослідно-промислової розробки, з подальшим видобуванням підземних вод (крім мінеральних) для питного водопостачання, видобування підземних вод (крім мінеральних), а також для питного водопостачання - незалежно від обсягу видобування;

5) геологічного вивчення, у тому числі дослідно-промислової розробки, з подальшим видобуванням (промисловою розробкою) або видобування природних лікувальних ресурсів виключно для лікувальних цілей лікувально-профілактичними та санаторно-курортними закладами, які спеціалізуються на їх використанні і мають лікувальну інфраструктуру;

6) будівництва та експлуатації підземних споруд, не пов’язаних з видобуванням корисних копалин, у тому числі споруд для підземного зберігання нафти, газу та інших речовин і матеріалів, захоронення шкідливих речовин і відходів виробництва, скидання стічних вод, отримання геотермальної енергії (теплової енергії надр), експлуатації підземних споруд, пов’язаної із запобіганням підтопленню навколишнього природного середовища внаслідок закриття шахт;

7) виконання робіт (провадження діяльності), передбачених угодою про розподіл продукції;

8) оформлення на підставі пункту 11 частини першої статті 16^5 цього Кодексу окремого спеціального дозволу на користування надрами на виділену в результаті розподілу запасів (ресурсів) корисних копалин ділянку надр;

9) створення геологічних територій та об’єктів, що мають важливе наукове, культурне, санітарно-оздоровче значення (наукові полігони, геологічні заповідники, заказники, пам’ятки природи, лікувальні, оздоровчі заклади) (крім нафтогазоносних надр).

Для отримання спеціального дозволу на користування надрами без проведення аукціону (електронних торгів) заявник (юридична особа або фізична особа - підприємець)

подає до відповідного дозвільного органу через електронний кабінет надрокористувача заяву із зазначенням назви ділянки надр та підстави для отримання спеціального дозволу на користування надрами без проведення аукціону (електронних торгів), до якої додаються:

1) пояснювальна записка за підписом заявника, що містить характеристику об'єкта (місцезнаходження, площа), обґрунтування необхідності користування надрами відповідно до виду користування надрами, підстави для отримання спеціального дозволу, а також у разі отримання:

спеціального дозволу на видобування корисних копалин - інформація про стан геологічного вивчення, метод розробки та потужність підприємства;

спеціального дозволу на будівництво та експлуатацію підземних споруд, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин, у тому числі споруд для підземного зберігання нафти, газу та інших речовин і матеріалів, захоронення шкідливих речовин і відходів виробництва, скидання стічних вод, отримання геотермальної енергії (теплової енергії надр), експлуатації підземних споруд, пов'язаної із запобіганням підтопленню навколишнього природного середовища внаслідок закриття шахт, - інформація щодо наявності у заявника відповідної кваліфікації, матеріально-технічних та фінансових можливостей;

спеціального дозволу на створення геологічних територій та об'єктів, що мають важливе наукове, культурне, санітарно-оздоровче значення (наукові полігони, геологічні заповідники, заказники, пам'ятки природи, лікувальні, оздоровчі заклади) (крім нафтогазоносних надр) - перспективний план розвитку геологічної території (об'єкта) із зазначенням джерела фінансування, програма облаштування території та охорони навколишнього природного середовища;

2) ситуаційний план з нанесеними межами ділянки надр та географічними координатами її кутових точок (у системі WGS 84 з точністю не менше однієї десятої секунди (00,0") та похибкою визначення менше 1 секунди) у масштабі, що дає змогу перевірити правильність визначення координат, а для геологічного вивчення, у тому числі дослідно-промислової розробки, з подальшим видобуванням (промисловою розробкою) підземних вод - ситуаційний план з нанесеними водозабірними спорудами та їх географічними координатами.

Для отримання спеціального дозволу на видобування корисних копалин, крім заяви та документів, зазначених у частині другій цієї статті, додатково подаються:

1) відомості щодо протоколів Державної комісії України по запасах корисних копалин про затвердження запасів корисної копалини (корисних копалин);

2) завірений заявником план підрахунку запасів корисної копалини на топографічній основі з нанесеними межами категорії запасів, контуром ділянки надр з географічними координатами її кутових точок (у системі WGS 84 з точністю не менше однієї десятої секунди (00,0") та похибкою визначення менше 1 секунди), а для видобування підземних вод - з нанесеними водозабірними спорудами та їх географічними координатами, з лініями геологічних розрізів;

3) характерні геологічні розрізи з межами категорій запасів та умовними позначеннями;

4) реєстраційні дані висновку про оцінку впливу на довкілля (реєстраційний номер справи, номер висновку, дата видачі та дата офіційного оприлюднення в Єдиному реєстрі з оцінки впливу на довкілля), що визначає допустимість провадження планованої діяльності.

У разі якщо заявник є фізичною особою - підприємцем, він також подає разом із заявою копію паспорта або іншого документа, що посвідчує особу, та реєстраційний номер облікової картки платника податків (фізичні особи, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідному контролюючому органу і мають відмітку у паспорті, - копію паспорта із серією, номером та відміткою).

У разі якщо заявник є юридичною особою, він також подає разом із заявою актуальну на дату подання заяви інформацію (дані), що дає змогу встановити кінцевого бенефіціарного власника, - прізвище, ім’я, по батькові (за наявності), дата народження, держава громадянства (підданства), а якщо кінцевий бенефіціарний власник є іноземцем і громадянином (підданим) декількох держав - усі держави його громадянства (підданства), серія (за наявності) та номер документа (документів), що посвідчує особу та підтверджує громадянство (підданство), зокрема, але не виключно, паспорта громадянина України для виїзду за кордон, місце проживання, реєстраційний номер облікової картки платника податків (за наявності), характер та міра (рівень, ступінь, частка) бенефіціарного володіння (вигоди, інтересу, впливу) або обґрунтована причина його (їх) відсутності, а також актуальну інформацію (дані) щодо структури власності юридичної особи.

Для отримання спеціального дозволу на користування надрами відповідно до пункту 2 частини першої цієї статті додатково подаються також кадастрові номери земельних ділянок або кількох суміжних земельних ділянок, у межах яких розміщена ділянка надр, на яку надається спеціальний дозвіл на користування надрами.

Надання (відмова у наданні) спеціального дозволу на користування надрами здійснюється відповідно до Закону України "Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності" з урахуванням особливостей, визначених цим Кодексом, законами України "Про нафту і газ" та "Про угоди про розподіл продукції".

Стаття 16[3]. Порядок розгляду заяв та прийняття рішення про надання (відмову у наданні) спеціального дозволу на користування надрами, продовження строку дії, внесення змін до спеціального дозволу на користування надрами

Рішення про оголошення аукціону (електронних торгів) щодо надання спеціального дозволу на користування надрами приймається відповідним дозвільним органом протягом 25 робочих днів з дня отримання заяви разом з документами без урахування строків, визначених частинами одинадцятою і тринадцятою статті 16 цього Кодексу щодо погодження ділянок надр, які пропонуються для виставлення на аукціон (електронні торги) з метою геологічного вивчення, у тому числі дослідно-промислової розробки, корисних копалин з подальшим видобуванням корисних копалин (промислової розробки родовищ).

Рішення про надання відповідним дозвільним органом спеціального дозволу на користування надрами за результатами аукціону (електронних торгів) приймається у порядку та у строки, встановлені порядком проведення аукціонів (електронних торгів) з продажу спеціального дозволу на користування надрами, що затверджується Кабінетом Міністрів України.

Рішення про надання або відмову у наданні спеціального дозволу на користування надрами без проведення аукціону (електронних торгів), про продовження строку дії, внесення змін до спеціального дозволу на користування надрами приймається відповідним дозвільним органом протягом 25 робочих днів з дня отримання заяви разом з документами.

У разі надання спеціального дозволу на користування надрами, продовження строку його дії, внесення змін до нього відповідні відомості підлягають внесенню до Державного реєстру спеціальних дозволів на користування надрами не пізніше п’яти робочих днів після підписання заявником відповідної угоди про умови користування надрами та за умови сплати ним плати (збору), якщо таку плату (збір) встановлено статтями 28, 34 або статтею 39 цього Кодексу.

Спеціальний дозвіл на користування надрами надається у формі витягу із Державного реєстру спеціальних дозволів на користування надрами в електронній формі.

Спеціальний дозвіл на користування надрами у формі витягу у паперовій формі не є обов’язковим та надається протягом п’яти робочих днів з дня подання до відповідного дозвільного органу надрокористувачем заяви довільної форми.

Невід’ємною частиною спеціального дозволу на користування надрами є угода про умови користування надрами, що укладається між відповідним дозвільним органом та надрокористувачем протягом 30 календарних днів з дня прийняття відповідним дозвільним органом рішення про надання спеціального дозволу на користування надрами.

Угода про умови користування надрами має містити характеристику ділянки надр та програму робіт, що оформлюються як додатки до угоди, які є її невід’ємною частиною, а також умови надрокористування, що передбачають:

1) вимоги щодо ефективності робіт;

2) сучасні технології видобування та переробки корисних копалин;

3) порядок видобування корисних копалин, зокрема з метою запобігання негативним екологічним наслідкам і забезпечення безпеки забудованих територій;

4) основні види, обсяги робіт і економічно обґрунтовані строки виконання робіт на ділянці надр (з урахуванням геологічних особливостей);

5) підстави для припинення діяльності, пов’язаної з користуванням ділянкою надр.

Спеціальний дозвіл на користування надрами, угода про умови користування надрами та додатки до неї підлягають внесенню до Державного реєстру спеціальних дозволів на користування надрами не пізніше п’яти робочих днів після підписання заявником відповідної угоди та за умови сплати ним плати (збору), якщо таку плату (збір) встановлено статтями 28, 34 або статтею 39 цього Кодексу.

Форма спеціального дозволу на користування надрами, граничні економічно обґрунтовані строки виконання робіт на ділянці надр (з урахуванням геологічних особливостей), основні види робіт та форми заяв, передбачених цим Кодексом, затверджуються Кабінетом Міністрів України. Примірні угоди про умови користування надрами затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища,

а щодо корисних копалин місцевого значення на території Автономної Республіки Крим - Радою міністрів Автономної Республіки Крим, та підлягають оприлюдненню на офіційному веб-сайті відповідного дозвільного органу.

У разі несплати у повному обсязі плати (збору) за надання спеціального дозволу на користування надрами, якщо така плата (збір) передбачена цим Кодексом, протягом 30 робочих днів з дати розміщення в електронному кабінеті надрокористувача інформаційного листа щодо розміру такої плати (збору), який одночасно направляється на адресу електронної пошти заявника, зазначену в заяві, заявник, щодо якого прийнято рішення про надання спеціального дозволу на користування надрами, втрачає право на його отримання, а зазначене рішення скасовується.

Підставою для прийняття рішення про відмову в наданні спеціального дозволу на користування надрами, продовженні строку його дії, внесенні змін до спеціального дозволу на користування надрами є:

1) виявлення у поданих документах недостовірних відомостей;

2) наявність обмежень щодо можливості заявника набувати прав користування надрами, визначених частинами третьою - шостою статті 13 цього Кодексу;

3) відсутність у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань відомостей про кінцевого бенефіціарного власника або інформації про його відсутність та/або наявність невідповідності відомостей про кінцевого бенефіціарного власника, що містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, інформації (даним), що дає змогу встановити кінцевого бенефіціарного власника, поданій заявником, а в разі зареєстрованого іноземного представництва - інформації про кінцевого бенефіціарного власника відповідно до Закону України "Про забезпечення прозорості у видобувних галузях";

4) наявність підстав, передбачених частинами шостою - восьмою статті 16^4 цього Кодексу, - у разі подання заяви про продовження строку дії спеціального дозволу на користування надрами.

Підставою для прийняття рішення про відмову у внесенні змін до спеціального дозволу на користування надрами, крім передбачених частиною одинадцятою цієї статті, також є підстави, визначені частиною чотирнадцятою статті 16^5 цього Кодексу.

У разі усунення суб’єктом господарювання причин, що стали підставою для відмови у наданні спеціального дозволу на користування надрами, продовженні строку його дії, внесенні змін до спеціального дозволу на користування надрами заявник має право повторно звернутися із відповідною заявою.

Дозвільний орган протягом п’яти робочих днів з дня одержання заяви про отримання спеціального дозволу на користування надрами, продовження строку дії, внесення змін до спеціального дозволу на користування надрами встановлює наявність або відсутність підстав для залишення такої заяви без розгляду і в разі їх наявності приймає відповідне рішення.

Підставою для залишення поданої заяви без розгляду є:

1) подання не в повному обсязі документів, що додаються до заяви, відповідно до цього Кодексу;

2) підписання заяви або хоча б одного з документів, що додаються до заяви особою, яка не має на це повноважень;

3) оформлення заяви або хоча б одного з документів, що додаються до заяви, із порушенням вимог цього Кодексу, не за встановленою формою, незазначення у таких документах даних, які обов'язково вносяться до них згідно з цим Кодексом;

4) подання заяви з порушенням строків, передбачених цим Кодексом;

5) звернення заявника про залишення заяви без розгляду.

Рішення про залишення заяви про отримання спеціального дозволу на користування надрами, продовження строку дії, внесення змін до спеціального розгляду на користування надрами без розгляду набирає чинності з дня його прийняття, а інформація про таке рішення підлягає обов'язковому оприлюдненню на Державному геологічному веб-порталі та направляється заявнику через електронний кабінет надрокористувача наступного робочого дня після його прийняття. Рішення про залишення заяви без розгляду має містити обґрунтовані пояснення підстави залишення заяви без розгляду, конкретні факти на підтвердження наявності такої підстави, а також пропозиції щодо усунення виявлених недоліків.

Якщо дозвільний орган не надіслав заявнику рішення про залишення заяви без розгляду у строк, передбачений частиною чотирнадцятою цієї статті, вважається, що дозвільний орган прийняв заяву, підстав для її повернення без розгляду немає.

Після усунення причин, що стали підставою для прийняття рішення про залишення заяви без розгляду, заявник протягом 20 робочих днів з дня, наступного після прийняття такого рішення, може повторно подати відповідну заяву.

У разі повторного подання до дозвільного органу заяви про отримання спеціального дозволу на користування надрами, продовження строку дії, внесення змін до спеціального дозволу на користування надрами до заяви додаються лише ті документи, неподання або недоліки яких стали підставою для прийняття рішення про залишення заяви без розгляду, за умови що попередньо подані документи на момент повторного подання заяви є актуальними.

Підтвердженням актуальності документів є їх достовірність та відповідність зазначених у них даних вимогам цього Кодексу.

Залишення заяви про отримання спеціального дозволу на користування надрами, продовження строку дії, внесення змін до спеціального дозволу на користування надрами без розгляду або відмова у наданні спеціального дозволу на користування надрами з підстав, не передбачених цим Кодексом, забороняється.

Стаття 16[4]. Продовження строку дії спеціального дозволу на користування надрами

У разі виникнення потреби строк дії спеціального дозволу на користування надрами продовжується, за умови наявності інформації про відсутність порушення надрокористувачем умов користування надрами, передбачених спеціальним дозволом на

користування надрами або угодою про умови користування надрами, строк дії яких продовжується, за результатами здійснення останнього заходу державного нагляду (контролю), а в разі відсутності інформації про порушення, якщо такий захід державного нагляду (контролю) не проводився, - наявності інформації про усунення надрокористувачем таких порушень.

Для продовження строку дії спеціального дозволу на користування надрами надрокористувач не пізніш як за три місяці до дати його закінчення подає заяву, а також документи, визначені статтею 16^{2} цього Кодексу для отримання відповідного спеціального дозволу на користування надрами без проведення аукціону (електронних торгів). Подана надрокористувачем заява про продовження строку дії спеціального дозволу на користування надрами розглядається у порядку та строки, визначені статтею 16^{3} цього Кодексу.

За результатами розгляду заяви надрокористувача про продовження строку дії спеціального дозволу на користування надрами дозвільний орган приймає рішення про продовження або про відмову у продовженні строку дії спеціального дозволу на користування надрами у строки, передбачені статтею 16^{3} цього Кодексу, та в разі прийняття рішення про продовження строку дії спеціального дозволу на користування надрами вносить відповідну інформацію до Державного реєстру спеціальних дозволів на користування надрами протягом п’яти робочих днів після підписання відповідної угоди про умови користування надрами та за умови сплати плати (збору), якщо таку плату (збір) встановлено статтями 28, 34 або статтею 39 цього Кодексу.

Надрокористувач, який не подав заяву у встановлений строк, втрачає право на продовження строку дії спеціального дозволу на користування надрами.

Строк продовження дії спеціального дозволу на користування надрами не може перевищувати строк, на який він був наданий.

Продовження строку дії спеціального дозволу на геологічне вивчення, у тому числі дослідно-промислову розробку, корисних копалин з подальшим видобуванням корисних копалин (промислову розробку родовищ) не здійснюється. При цьому власник такого спеціального дозволу на користування надрами має право на отримання спеціального дозволу на видобування корисних копалин на підставі пункту 1 частини першої статті 16^{2} цього Кодексу, якщо він, незалежно від дати затвердження запасів корисних копалин, подав документи на отримання спеціального дозволу на видобування корисних копалин у строк, передбачений пунктом 1 частини першої статті 16^{2} цього Кодексу.

Продовження строку дії спеціального дозволу на видобування корисних копалин не здійснюється, якщо надрокористувач на підставі такого дозволу видобув менше 1 відсотка обсягу балансових запасів, що обліковувалися державним балансом корисних копалин на день надання такого спеціального дозволу, крім випадку наявності пробурених у період дії спеціального дозволу непродуктивних нафтогазових свердловин у межах ділянки надр відповідного спеціального дозволу на видобування.

Продовження строку дії спеціального дозволу на користування надрами також не здійснюється, якщо на надрокористувача поширюються обмеження, встановлені частинами третьою - шостою статті 13 цього Кодексу, або у разі відсутності в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань відомостей

про кінцевого бенефіціарного власника або інформації про його відсутність та/або наявність невідповідності відомостей про кінцевого бенефіціарного власника, що містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, інформації (даним), що дає змогу встановити кінцевого бенефіціарного власника, поданій заявником, а в разі зареєстрованого іноземного представництва - інформації про кінцевого бенефіціарного власника відповідно до Закону України "Про забезпечення прозорості у видобувних галузях".

Продовження строку дії спеціального дозволу на користування надрами на строк його зупинення та (або) анулювання, визнаного незаконним (безпідставним) відповідно до рішення суду, що набрало законної сили, здійснюється у порядку, передбаченому статтею 16^5 цього Кодексу.

Продовження строку дії спеціальних дозволів на користування надрами, наданих на ділянки надр, розміщені на тимчасово окупованій території України, здійснюється з урахуванням особливостей, встановлених законом.

Стаття 16^5. Внесення змін до спеціального дозволу на користування надрами

Внесення змін до спеціального дозволу на користування надрами здійснюється на підставі заяви надрокористувача та доданих документів у разі:

1) зміни відомостей, зазначених у спеціальному дозволі на користування надрами, у тому числі щодо продовження строку дії такого спеціального дозволу на користування надрами на строк його зупинення та (або) анулювання, визнаного незаконним (безпідставним) відповідно до рішення суду, що набрало законної сили;

2) зменшення площі ділянки надр за ініціативою надрокористувача, а в разі зменшення площі ділянки надр, в межах якої наявні раніше розвідані запаси (ресурси), затверджені протоколами Державної комісії України по запасах корисних копалин, - після розподілу таких запасів (ресурсів) відповідної ділянки надр, що підтверджено відповідними протоколами Державної комісії України по запасах корисних копалин;

3) розширення меж не більш як на 50 відсотків початково наданої у користування площі (активного об’єму - для спеціальних дозволів на користування надрами, не пов’язаних з видобуванням корисних копалин), за умови що просторові межі перспективних покладів (активний об’єм), виявлені у процесі геологічного вивчення (дорозвідки), виходять за межі ділянки надр, наданої у користування, та підтверджені відповідними протоколами Державної комісії України по запасах корисних копалин та на суміжній ділянці надр не зареєстровано проведення робіт і досліджень, пов’язаних з геологічним вивченням надр, а також таку суміжну ділянку надр не надано у користування та (або) не виставлено на аукціон (електронні торги);

4) зміни кількості водозабірних споруд та (або) обсягів відбору підземних вод, визначених у спеціальному дозволі на користування надрами, - після проведення державної експертизи відповідних геологічних матеріалів та оцінки запасів Державною комісією України по запасах корисних копалин;

5) виявлення під час користування надрами в межах площі ділянки надр, наданої у користування, нової кількості корисної копалини, яка зазначена у спеціальному дозволі на видобування корисних копалин, після проведення державної експертизи відповідних

геологічних матеріалів та оцінки запасів такої копалини Державною комісією України по запасах корисних копалин, у тому числі збільшення запасів такої корисної копалини одночасно з розширенням меж ділянки надр на глибину, що підтверджено даними протоколу Державної комісії України по запасах корисних копалин;

6) виявлення під час користування надрами іншої корисної копалини, не зазначеної у спеціальному дозволі на користування надрами, якщо надрокористувач має намір видобувати таку корисну копалину, - після проведення державної експертизи відповідних геологічних матеріалів та оцінки запасів такої нововиявленої корисної копалини Державною комісією України по запасах корисних копалин;

7) зміни виду корисної копалини та (або) напряму використання корисної копалини, зазначених у спеціальному дозволі на користування надрами, у результаті проведення повторної державної експертизи та оцінки запасів раніше розвіданих родовищ корисних копалин Державною комісією України по запасах корисних копалин - якщо такі зміни призвели до зміни виду товарної продукції гірничого підприємства - корисної копалини (мінеральної сировини), яка приймалася для розрахунку початкової ціни продажу такого дозволу при його наданні;

8) виявлення надрокористувачем після отримання спеціального дозволу на користування надрами описок, очевидних помилок у тексті отриманого надрокористувачем спеціального дозволу;

9) відчуження шляхом укладення договору купівлі-продажу права на користування надрами або внесення його як вкладу до статутного капіталу створеного за його участю суб'єкта господарювання. При цьому відповідні зміни вносяться виключно в частині власника спеціального дозволу на користування надрами;

10) отримання юридичною особою в оренду чи концесію об'єктів права державної чи комунальної власності, а також отримання в концесію майна господарських товариств, 100 відсотків акцій (часток) яких належать державі, Автономній Республіці Крим, територіальній громаді або іншому господарському товариству, 100 відсотків акцій (часток) якого належать державі, внаслідок чого орендар (концесіонер) стає надрокористувачем (правонаступником щодо прав на користування надрами) відповідно до діючого спеціального дозволу на користування надрами, без проведення аукціону (електронних торгів), та (або) у разі припинення чи розірвання договору оренди чи концесії;

11) розподілу на підставі діючого спеціального дозволу на користування надрами запасів (ресурсів) раніше розвіданих родовищ корисних копалин між ділянками надр після затвердження розподілу (оцінки) таких запасів (ресурсів) Державною комісією України по запасах корисних копалин - за заявою надрокористувача, який має діючий спеціальний дозвіл на геологічне вивчення, у тому числі дослідно-промислову розробку, корисних копалин з подальшим видобуванням корисних копалин (промислову розробку родовищ) або спеціальний дозвіл на видобування корисних копалин. При цьому здійснюється внесення змін до раніше наданого спеціального дозволу на користування надрами, запаси (ресурси) якого підлягають розподілу, та оформлюється окремий спеціальний дозвіл на користування надрами на виділену в результаті розподілу запасів (ресурсів) раніше розвіданих родовищ корисних копалин ділянку. Строк дії таких спеціальних дозволів на користування надрами встановлюється відповідно до строку раніше наданого спеціального

дозволу на користування надрами, на основі якого було здійснено розподіл запасів раніше розвіданих родовищ корисних копалин;

12) отримання юридичною особою в оренду чи концесію цілісного майнового комплексу державного вугледобувного підприємства;

13) повернення орендарем чи концесіонером цілісного майнового комплексу державного вугледобувного підприємства після оренди чи концесії;

14) правонаступництва юридичної особи (надрокористувача) у результаті перетворення юридичної особи - власника спеціального дозволу на користування надрами - за заявою надрокористувача, що має бути подана протягом трьох місяців з дати внесення змін до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань;

15) приватизації державного підприємства відповідно до Закону України "Про особливості приватизації вугледобувних підприємств" або Закону України "Про приватизацію державного і комунального майна".

При цьому при внесенні змін до спеціального дозволу на користування надрами реквізити раніше наданого спеціального дозволу на користування надрами не змінюються, а відповідні зміни вносяться виключно в частині змін, передбачених пунктом, на підставі якого вносяться такі зміни.

Для внесення змін до спеціального дозволу на користування надрами надрокористувач подає заяву, до якої додаються:

інформація (у формі довідки, що складається надрокористувачем та засвідчується його підписом) про виконання особливих умов спеціального дозволу на користування надрами, до якого планується внести зміни, та програми робіт, виконання якої передбачено угодою про умови користування надрами;

пояснювальна записка, що складається надрокористувачем та засвідчується його підписом, яка містить характеристику об’єкта (місцезнаходження, площа), обґрунтування необхідності внесення змін до спеціального дозволу на користування надрами відповідно до підстави внесення змін.

У разі якщо заявник є фізичною особою - підприємцем, він також подає разом із заявою копію паспорта або іншого документа, що посвідчує особу, та реєстраційний номер облікової картки платника податків (фізичні особи, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідному контролюючому органу і мають відмітку у паспорті, - копію паспорта із серією, номером та відміткою).

У разі якщо заявник є юридичною особою, він також подає разом із заявою актуальну на дату подання заяви інформацію (дані), що дає змогу встановити кінцевого бенефіціарного власника, - прізвище, ім’я, по батькові (за наявності), дата народження, держава громадянства (підданства), а якщо кінцевий бенефіціарний власник є іноземцем і громадянином (підданим) декількох держав - усі держави його громадянства (підданства), серія (за наявності) та номер документа (документів), що посвідчує особу та підтверджує громадянство (підданство), зокрема, але не виключно, паспорта громадянина України для

виїзду за кордон, місце проживання, реєстраційний номер облікової картки платника податків (за наявності), характер та міра (рівень, ступінь, частка) бенефіціарного володіння (вигоди, інтересу, впливу) або обґрунтована причина його (їх) відсутності, а також актуальну інформацію (дані) щодо структури власності юридичної особи.

У випадках, передбачених пунктами 2-7, 11 частини першої цієї статті, до зазначених документів заявник також додає:

1) відомості про протокол (протоколи) Державної комісії України по запасах корисних копалин про затвердження кількості запасів;

2) завірений заявником план підрахунку запасів корисної копалини на топографічній основі з нанесеними межами категорії запасів, контуром ділянки надр з географічними координатами їх кутових точок (у системі WGS 84 з точністю не менше однієї десятої секунди (00,0") та похибкою визначення менше 1 секунди), а для видобування підземних вод - також із нанесеними водозабірними спорудами та їх географічними координатами, з лініями геологічних розрізів;

3) характерні геологічні розрізи з межами категорій запасів та умовними позначками, які підтверджують наявність підстави для внесення відповідних змін до спеціального дозволу на користування надрами.

У випадках, передбачених пунктами 2-4, 11 частини першої цієї статті, до зазначених документів заявник також додає:

1) каталог географічних координат кутових точок ділянки надр (в системі WGS 84 з точністю не менше однієї десятої секунди (00,0") та похибкою визначення - менш як 1 секунда) із зазначенням її площі, а для видобування підземних вод - каталог географічних координат водозабірних споруд;

2) ситуаційний план з нанесеними межами ділянки надр та географічними координатами її кутових точок (у системі WGS 84 з точністю не менше однієї десятої секунди (00,0") та похибкою визначення менше 1 секунди) у масштабі, що дає змогу перевірити правильність визначення координат, а для геологічного вивчення, у тому числі дослідно-промислової розробки, з подальшим видобуванням (промисловою розробкою) підземних вод - ситуаційний план з нанесеними водозабірними спорудами та їх географічними координатами.

У випадку, передбаченому пунктом 4 частини першої цієї статті, заявник також подає відомості про нову кількість водозабірних споруд та (або) обсяг відбору підземних вод, ситуаційний план з нанесеними водозабірними спорудами та їх географічними координатами.

У випадку, передбаченому пунктом 9 частини першої цієї статті, набувач прав, передбачених спеціальним дозволом на користування надрами, також подає лист-згоду надрокористувача на внесення змін до спеціального дозволу на користування надрами, засвідчений нотаріально, із зазначенням підстави відчуження права на користування надрами (шляхом купівлі-продажу або внесення як вклад до статутного капіталу іншої юридичної особи).

У випадку, передбаченому пунктом 10 частини першої цієї статті, до заяви та документів, зазначених у частині третій цієї статті, заявник додатково подає засвідчену копію договору оренди чи концесії на об'єкти права державної чи комунальної власності або засвідчену копію договору концесії на майно господарських товариств, 100 відсотків акцій (часток) яких належать державі, Автономній Республіці Крим, територіальній громаді або іншому господарському товариству, 100 відсотків акцій (часток) якого належать державі, та/або належним чином засвідчені копії документів, що підтверджують припинення чи розірвання такого договору.

У випадках, передбачених пунктами 12 та 13 частини першої цієї статті, до заяви та документів, зазначених у частині третій цієї статті, заявник додатково подає засвідчену копію договору оренди чи концесії цілісного майнового комплексу державного вугледобувного підприємства або засвідчену копію договору про розірвання або припинення договору оренди чи концесії цілісного майнового комплексу державного вугледобувного підприємства.

У випадку, передбаченому пунктом 14 частини першої цієї статті, до заяви та документів, зазначених у частині третій цієї статті, заявник додатково подає:

1) лист-згоду надрокористувача на внесення змін до дозволу;

2) копію рішення власника або уповноваженого ним органу про реорганізацію юридичної особи (надрокористувача) шляхом перетворення, оригінал або засвідчену копію передавального акта, складеного відповідно до вимог законодавства.

У випадку, передбаченому пунктом 15 частини першої цієї статті, до заяви та документів, зазначених у частині третій цієї статті, заявник додатково подає засвідчену копію договору купівлі-продажу державного вуглевидобувного підприємства, іншого відповідного державного підприємства.

Прийняття рішення про відмову у внесенні змін до спеціального дозволу на користування надрами, залишення зазначеної заяви без розгляду здійснюється на підставах, визначених частинами одинадцятою та п'ятнадцятою статті 16^3 цього Кодексу.

У випадках, передбачених пунктами 9, 11, 13-15 частини першої цієї статті, додатковою підставою для відмови у внесенні змін до спеціального дозволу на користування надрами є наявність інформації про неусунення надрокористувачем порушень умов користування надрами, передбачених угодою про умови користування надрами, до якої вносяться зміни, за результатами здійснення останнього заходу державного нагляду (контролю) або наявність податкового боргу з рентної плати.

Зміни до спеціального дозволу на користування надрами вносяться шляхом внесення дозвільним органом відповідної інформації до Державного реєстру спеціальних дозволів на користування надрами. У разі внесення змін до спеціального дозволу на користування надрами дозвільний орган одночасно вносить відповідні зміни до угоди про умови користування надрами.

У разі проведення повторної державної експертизи та оцінки запасів корисних копалин ділянки надр під час дії спеціального дозволу на користування надрами оновлена інформація про кількісні характеристики корисної копалини та геопросторові дані родовищ корисних копалин автоматично вноситься центральним органом виконавчої влади, що

реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр, до єдиної державної електронної геоінформаційної системи користування надрами.

Стаття 16[6]. Внесення змін до угоди про умови користування надрами

При внесенні змін до угоди про умови користування надрами забороняється продовження граничних строків виконання робіт на ділянці надр, крім випадків, передбачених цим Кодексом.

Надрокористувач має право на продовження граничних строків виконання робіт щодо геологічного вивчення, у тому числі дослідно-промислової розробки, корисних копалин та (або) видобування корисних копалин у разі наявності таких підстав:

1) неотримання надрокористувачем у встановленому порядку з незалежних від нього причин права користування земельною ділянкою (земельними ділянками), в межах площі яких розміщена ділянка надр, надана у користування відповідно до спеціального дозволу на користування надрами, у строк, передбачений угодою про умови користування надрами;

2) форс-мажорні обставини (обставини непереборної сили), засвідчені Торгово-промисловою палатою України або уповноваженою нею регіональною торгово-промисловою палатою у встановленому порядку (на строк дії таких обставин);

3) зупинення дії та (або) анулювання дозволу на користування надрами, визнане незаконним (безпідставним) відповідно до рішення суду, що набрало законної сили (на строк такого зупинення дії та (або) анулювання);

4) виникнення затримки з оформленням у встановленому законодавством порядку необхідних дозвільних документів або інших документів, необхідних для виконання програми робіт відповідно до законодавства, з причин, незалежних від надрокористувача (на строк такої затримки);

5) необхідність проведення додаткових геологічних досліджень під час користування надрами, у тому числі у зв’язку з необхідністю переоцінки запасів корисних копалин за міжнародними стандартами;

6) зміна під час користування надрами гірничо-геологічних, технічних, технологічих або інших умов, що призвела до необхідності проведення додаткових геологорозвідувальних (гірничих) робіт та (або) зміни технології чи способу проведення робіт з геологічного вивчення, у тому числі дослідно-промислової розробки, корисних копалин та (або) видобування корисних копалин чи корисних компонентів;

7) неотримання промислового припливу вуглеводнів за результатами буріння свердловини, про що зазначено у паспорті такої свердловини.

При цьому при внесенні змін до угоди про умови користування надрами з підстав, передбачених частиною другою цієї статті, забороняється зміна граничних строків виконання робіт щодо видобування корисних копалин, передбачених угодою про умови користування надрами, на строк більше 24 місяців (у разі розробки родовищ корисних копалин відкритим способом) або 36 місяців (у разі розробки родовищ корисних копалин підземним або комбінованим способом) від строку, встановленого угодою про умови користування надрами в редакції, що укладалася під час надання спеціального дозволу на

користування надрами, без урахування строків, передбачених частинами п’ятою та шостою статті 15 цього Кодексу та пунктом 3 частини другої цієї статті.

Додатково граничні строки виконання робіт продовжуються автоматично на строк, передбачений частинами п’ятою та шостою статті 15 цього Кодексу, а також за заявою надрокористувача з підстав, передбачених частиною другою цієї статті, на строк до 18 місяців після припинення або скасування воєнного стану в Україні.

Зміни до угоди про умови користування надрами, у тому числі до програми робіт, також можуть вноситися у разі виявлення надрокористувачем після отримання спеціального дозволу на користування надрами описок, очевидних помилок у тексті угоди про умови користування надрами, у тому числі у програмі робіт, та в інших випадках, передбачених цим Кодексом.

Внесення змін до угоди про умови користування надрами здійснює дозвільний орган у разі наявності в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань відомостей про кінцевого бенефіціарного власника або інформації про його відсутність, а у випадку зареєстрованого іноземного представництва - інформації про кінцевого бенефіціарного власника відповідно до Закону України "Про забезпечення прозорості у видобувних галузях", без внесення змін до дозволу, за наявності інформації органів державного геологічного контролю про відсутність порушень надрокористувачем умов користування надрами, передбачених дозволом або угодою про умови користування ділянкою надр.

Для внесення змін до угоди про умови користування надрами заявник подає до дозвільного органу заяву разом з пояснювальною запискою, що містить обґрунтування необхідності внесення таких змін, та засвідченими заявником копіями документів, що підтверджують наявність підстав для внесення змін до угоди про умови користування надрами, передбачених цією статтею.

Внесення змін до угоди про умови користування надрами, у тому числі до програми робіт, здійснюється шляхом внесення інформації про відповідні зміни до Державного реєстру спеціальних дозволів на користування надрами протягом 10 робочих днів з дня отримання заяви надрокористувача та доданих до неї документів.

Дозвільний орган приймає рішення про відмову у внесенні змін до угоди про умови користування надрами у строк, передбачений частиною восьмою цієї статті, у разі:

1) відсутності підстав для внесення змін, передбачених цим Кодексом;

2) виявлення у поданих документах недостовірних відомостей;

3) наявності обмежень щодо можливості заявника бути надрокористувачем, визначених частинами третьою - шостою статті 13 цього Кодексу;

4) наявності інформації про неусунення надрокористувачем порушень умов користування надрами, передбачених угодою про умови користування надрами, до якої вносяться зміни, виявлених за результатами здійснення останнього заходу державного нагляду (контролю);

5) відсутності в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань відомостей про кінцевого бенефіціарного власника або інформації про його відсутність та (або) наявність невідповідності відомостей про кінцевого бенефіціарного власника, що містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, інформації (даним), що дає змогу встановити кінцевого бенефіціарного власника, поданій заявником, а в разі зареєстрованого іноземного представництва - інформації про кінцевого бенефіціарного власника відповідно до Закону України "Про забезпечення прозорості у видобувних галузях".

У разі усунення суб'єктом господарювання причин, що стали підставою для відмови у внесенні змін до спеціального дозволу на користування надрами, надрокористувач має право повторно звернутися із заявою про внесення змін до відповідного спеціального дозволу на користування надрами.

За наявності підстав заява про внесення змін до угоди про користування надрами разом з доданими до неї документами може бути залишена без розгляду. У такому разі така заява може бути подана повторно у порядку та на підставах, встановлених частинами чотирнадцятою - двадцять першою статті 16^3 цього Кодексу";

9) статтю 17 викласти в такій редакції:

"**Стаття 17.** Гірничий відвід

Гірничий відвід - це частина надр, надана користувачам для промислової розробки родовищ корисних копалин та цілей, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин.

Гірничий відвід надається виключно для гірничих об'єктів, розробка родовищ корисних копалин на яких здійснюється підземним способом, а саме шахт та рудників. Користування надрами за межами гірничого відводу на таких об'єктах забороняється.

Гірничий відвід для гірничих об'єктів, передбачених частиною другою цієї статті, надається центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони праці.

При наданні гірничого відводу вирішуються питання щодо правильності поділу родовищ корисних копалин на окремі гірничі відводи з метою запобігання залишенню поза гірничими відводами менш цінних родовищ корисних копалин та непридатних для самостійної розробки, дотримання вимог безпеки під час проведення гірничих і підривних робіт при розробці родовищ корисних копалин та при використанні надр для інших цілей, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин, запобігання виникненню небезпеки для людей, майна та навколишнього природного середовища.

Порядок надання гірничого відводу встановлюється Кабінетом Міністрів України з урахуванням положень цього Кодексу.

Надання інвесторам, з якими укладено угоду про розподіл продукції, гірничих відводів для гірничих об'єктів, передбачених частиною другою цієї статті, здійснюється на підставі укладеної угоди про розподіл продукції.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр, забезпечує інформаційну взаємодію з Державним земельним кадастром з метою надання через технологічні та програмні засоби Державного земельного кадастру відомостей про ділянки надр, надані у користування відповідно до гірничих відводів";

10) частини першу - третю статті 19 викласти в такій редакції:

"Право користування надрами надається шляхом надання спеціального дозволу на користування надрами.

При укладенні угод про розподіл продукції надра надаються в користування на підставі угоди про розподіл продукції з оформленням спеціального дозволу на користування надрами.

Користування надрами здійснюється без надання спеціального дозволу на користування надрами у випадках, передбачених цим Кодексом";

11) у статті 20:

частину першу викласти в такій редакції:

"Для геологічного вивчення, в тому числі дослідно-промислової розробки родовищ корисних копалин, надра надаються у користування після одержання спеціального дозволу на геологічне вивчення, у тому числі дослідно-промислову розробку, корисних копалин з подальшим видобуванням корисних копалин (промислову розробку родовищ)";

у частині другій слова "Дослідно-промислова розробка родовищ корисних копалин загальнодержавного значення" замінити словами "Дослідно-промислова розробка корисних копалин";

12) статтю 21 виключити;

13) у статті 23:

частину першу викласти в такій редакції:

"Землевласники і землекористувачі в межах земельних ділянок, які перебувають у їх власності або користуванні, мають право без спеціального дозволу та гірничого відводу видобувати для своїх господарських і побутових потреб, не пов’язаних із відчуженням видобутих корисних копалин, корисні копалини місцевого значення і торф загальною глибиною розробки до 2 метрів, а також підземні води (крім мінеральних) для всіх потреб, крім виробництва фасованої питної води, за умови що обсяг видобування підземних вод із кожного з водозаборів не перевищує 300 метрів кубічних на добу";

частину третю виключити;

14) у статті 24:

у частині першій:

у пункті 4 слово "тимчасового" виключити;

доповнити пунктами 6 і 7 такого змісту:

"6) на договірних засадах залучати третіх осіб для виконання окремих видів робіт, пов’язаних з користуванням надрами (у такому разі відповідальність за виконання умов, передбачених спеціальним дозволом на користування надрами, несе власник спеціального дозволу на користування надрами);

7) повністю або частково відчужувати права на користування надрами, надані їм спеціальним дозволом на користування надрами, шляхом укладення договору купівлі-продажу або внесення таких прав як вклад до статутного капіталу створених за їх участю суб’єктів господарювання або як вклад у спільну діяльність, з урахуванням положень статті 16[1] цього Кодексу";

після частини першої доповнити новою частиною такого змісту:

"У разі передачі права власності на артезіанську, нафтову або газову свердловину (гірничу виробку) власник такої свердловини (гірничої виробки) протягом шести місяців після такої передачі повідомляє центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр, а набувач відповідного права власності подає належним чином оформлений паспорт свердловини (гірничої виробки) для обліку та відображення у відповідному державному реєстрі".

У зв’язку з цим частини другу - п’яту вважати відповідно частинами третьою - шостою;

частину четверту викласти в такій редакції:

"Права та обов’язки користувача надр виникають з дня, наступного за днем внесення інформації про спеціальний дозвіл на користування надрами до Державного реєстру спеціальних дозволів на користування надрами, якщо в такому спеціальному дозволі на користування надрами не передбачено більш пізній строк, а в разі укладення угоди про розподіл продукції - з дня набрання чинності такою угодою, якщо інше не передбачено самою угодою, та діють до завершення строку дії спеціального дозволу на користування надрами або до набрання законної сили рішенням суду про дострокове припинення прав на користування надрами (анулювання спеціального дозволу на користування надрами) з підстав, встановлених цим Кодексом";

15) статтю 26 викласти в такій редакції:

"**Стаття 26.** Припинення права користування надрами

Право користування надрами припиняється у разі закінчення встановленого строку користування надрами, внесення змін до спеціального дозволу на користування надрами у зв’язку з відчуженням прав на користування надрами шляхом укладення договору купівлі-продажу чи внесення таких прав як вклад до статутного капіталу суб’єктів господарювання, анулювання спеціального дозволу на користування надрами.

Анулювання спеціального дозволу на користування надрами здійснюється у разі:

1) звернення користувача надр із заявою про анулювання спеціального дозволу на користування надрами, в тому числі якщо відпала потреба у користуванні надрами;

2) виявлення факту вичерпання запасів, визначених спеціальним дозволом на користування надрами, на основі звітності, поданої надрокористувачем, - якщо надрокористувач не звернувся у встановленому цим Кодексом порядку із заявою про

внесення змін до спеціального дозволу на користування надрами на підставі пункту 5 частини першої статті 16^5 цього Кодексу;

3) наявності в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань відомостей про припинення юридичної особи, яка є надрокористувачем, шляхом ліквідації або відомостей про припинення підприємницької діяльності фізичної особи - підприємця, яка є надрокористувачем, а також у разі неподання надрокористувачем заяви про внесення змін до спеціального дозволу на користування надрами у зв'язку з перетворенням юридичної особи - власника спеціального дозволу на користування надрами у строк, встановлений пунктом 14 частини першої статті 16^5 цього Кодексу;

4) заподіяння внаслідок проведення робіт, пов'язаних з користуванням ділянкою надр, безпосередньої шкоди життю чи здоров'ю людей або виникнення істотного забруднення навколишнього природного середовища;

5) невиконання, за винятком наявності обставин, не залежних від надрокористувача, затвердженої програми робіт з порушенням строків на більш як один рік з дати закінчення виконання відповідного етапу програми робіт;

6) встановлення факту подання в заяві про видачу спеціального дозволу на користування надрами та документах, що додаються до неї, недостовірних відомостей щодо заявника;

7) невжиття надрокористувачем заходів для усунення причин зупинення дії спеціального дозволу на користування надрами у зв'язку з порушенням вимог законодавства - після зупинення дії спеціального дозволу на користування надрами у зв'язку з таким порушенням із наданням достатнього часу для їх усунення;

8) застосування спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) відповідно до Закону України "Про санкції" у вигляді анулювання спеціального дозволу на користування надрами;

9) наявності підстави, передбаченої частиною четвертою статті 16^1 цього Кодексу;

10) виявлення підстав для анулювання спеціального дозволу на користування надрами, передбачених Законом України "Про газ (метан) вугільних родовищ" - для спеціальних дозволів на геологічне вивчення, у тому числі дослідно-промислову розробку, та видобування газу (метану) вугільних родовищ.

Спеціальний дозвіл на користування надрами анулюється з підстав, визначених пунктами 1, 3, 8 і 9 частини другої цієї статті, відповідним дозвільним органом, а з підстав, визначених пунктами 2, 4-7 і 10 частини другої цієї статті - виключно судом.

Анулювання спеціального дозволу на користування надрами з підстав, визначених пунктами 4, 5, 7 і 10 частини другої цієї статті, дозволяється виключно у разі, якщо такі підстави були встановлені за результатами проведення заходів державного нагляду (контролю). Анулювання спеціального дозволу на користування надрами з підстави, визначеної пунктом 8 частини другої цієї статті, здійснюється з урахуванням вимог, передбачених частинами п'ятою - сьомою статті 13 цього Кодексу.

У разі визнання за рішенням суду, що набрало законної сили, незаконним (безпідставним) анулювання спеціального дозволу на користування надрами строк дії такого спеціального дозволу на користування надрами та відповідно строк користування надрами продовжується дозвільним органом на строк такого анулювання.

У разі припинення права на користування надрами внаслідок закінчення встановленого строку користування надрами або у разі анулювання спеціального дозволу на користування надрами питання про припинення права користування земельною ділянкою вирішується у встановленому земельним законодавством порядку.

Вимоги цієї статті не застосовуються до користувачів надр за угодою про розподіл продукції. У такому разі право користування надрами може бути припинено, обмежено чи тимчасово заборонено (зупинено) лише у разі:

1) припинення (в тому числі дострокового) дії угоди про розподіл продукції, що здійснюється на умовах і в порядку, передбачених такою угодою;

2) виникнення безпосередньої загрози життю та здоров'ю людей або довкіллю.

Особливості та умови припинення права користування надрами відповідно до угоди про розподіл продукції визначаються Законом України "Про угоди про розподіл продукції".

Порядок та підстави для припинення права користування нафтогазоносними надрами (анулювання спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами) визначаються виключно Законом України "Про нафту і газ";

16) у статті 28:

у частині першій слова і цифри "крім випадків, передбачених статтею 29 цього Кодексу" замінити словами "крім випадків, передбачених цим Кодексом";

включити частину третю такого змісту:

"За надання спеціального дозволу на користування надрами справляється відповідна плата (збір)";

доповнити частинами восьмою - десятою такого змісту:

"За продовження строку дії спеціального дозволу на користування надрами плата (збір) не справляється, крім випадків, передбачених цією частиною. Плата (збір) за продовження строку дії спеціального дозволу на користування надрами справляється виключно у разі:

продовження строку дії спеціального дозволу на видобування корисних копалин (крім вугілля, що видобувається вугледобувними підприємствами, які отримують дотації з державного бюджету, незалежно від обсягу видобутої корисної копалини), за яким здійснено видобуток корисних копалин у розмірі більше 1 відсотка, але менше 5 відсотків обсягу балансових запасів, що обліковувалися державним балансом корисних копалин на момент отримання такого спеціального дозволу, - у розмірі 20 відсотків початкової ціни продажу на аукціоні (електронних торгах) спеціального дозволу на користування надрами на такі корисні копалини;

продовження строку дії спеціального дозволу на видобування підземних вод для всіх потреб, незалежно від обсягу видобутої корисної копалини, та отримання геотермальної

енергії (теплової енергії надр) - у розмірі 100 відсотків початкової ціни продажу на аукціоні (електронних торгах) спеціального дозволу на користування надрами для підземних вод.

При цьому початкова ціна продажу на аукціоні (електронних торгах) спеціального дозволу на користування надрами для цілей частини восьмої цієї статті розраховується відповідно до методики, затвердженої Кабінетом Міністрів України, на момент продовження дії такого спеціального дозволу на користування надрами.

Особливості справляння плати (збору) за продовження строку дії спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами визначаються Законом України "Про нафту і газ";

17) статті 34, 37 і 39 викласти в такій редакції:

"**Стаття 34.** Плата (збір) за надання спеціального дозволу на користування надрами, внесення змін до спеціальних дозволів на користування надрами

Розмір плати (збору) за надання спеціального дозволу на користування надрами визначається за результатами аукціону (електронних торгів). У разі надання спеціального дозволу на користування надрами без проведення аукціону (електронних торгів) справляється плата (збір) у розмірі 100 відсотків початкової ціни продажу відповідного спеціального дозволу на користування надрами на аукціоні (електронних торгах).

Початкова ціна продажу на аукціоні (електронних торгах) спеціального дозволу на користування надрами визначається відповідно до методики, що затверджується Кабінетом Міністрів України.

За надання спеціального дозволу на користування надрами без проведення аукціону (електронних торгів) з метою виконання угоди про розподіл продукції справляється плата (збір) у розмірі 1 відсоток початкової ціни продажу такого спеціального дозволу на користування надрами на аукціоні (електронних торгах).

Не справляється плата (збір) за надання державним дитячим спеціалізованим санаторно-курортним закладам спеціального дозволу на здійснення видобутку мінеральних вод у частині, що використовується ними для лікування.

При внесенні змін до спеціального дозволу на користування надрами на підставі пункту 3 частини першої статті 16^5 цього Кодексу власник спеціального дозволу на користування надрами сплачує плату (збір) у розмірі 100 відсотків початкової ціни продажу на аукціоні (електронних торгах) спеціального дозволу на користування надрами за запаси (ресурси) корисних копалин, які затверджені (апробовані) у встановленому порядку, що входять у межі ділянки надр, заявленої на розширення площі ділянки надр (без урахування обсягу запасів (ресурсів) корисних копалин у межах площі ділянки надр, наданої у користування до відповідного розширення меж).

При внесенні змін до спеціального дозволу на користування надрами на підставі пункту 4 частини першої статті 16^5 цього Кодексу власник спеціального дозволу на користування надрами сплачує плату (збір) у розмірі 100 відсотків початкової ціни продажу на аукціоні (електронних торгах) спеціального дозволу на користування надрами за додатковий обсяг видобування підземних вод.

При внесенні змін до спеціального дозволу на користування надрами на підставі пункту 5 частини першої статті 16^5 цього Кодексу власник спеціального дозволу на користування надрами сплачує плату (збір) у розмірі 100 відсотків початкової ціни продажу на аукціоні (електронних торгах) спеціального дозволу на видобування відповідної корисної копалини за її нововиявлену кількість. При цьому нововиявлена кількість корисної копалини визначається як різниця обсягу запасів (ресурсів) родовища корисних копалин, що затверджені (апробовані) у встановленому порядку за результатами проведення державної експертизи підрахунку запасів (ресурсів) корисних копалин, яка стала підставою для внесення змін до спеціального дозволу на користування надрами через виявлення нової кількості корисної копалини, та обсягу запасів (ресурсів) корисних копалин, що обліковувалися державним балансом корисних копалин за відповідним родовищем станом на дату проведення державної експертизи підрахунку запасів (ресурсів) корисних копалин.

При внесенні змін до спеціального дозволу на користування надрами на підставі пункту 6 частини першої статті 16^5 цього Кодексу власник спеціального дозволу на користування надрами сплачує плату (збір) у розмірі 100 відсотків початкової ціни продажу на аукціоні (електронних торгах) спеціального дозволу на видобування нововиявленої корисної копалини.

Особливості справляння плати (збору) за внесення змін до спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами на підставі пунктів 5 і 6 частини першої статті 16^5 цього Кодексу визначаються Законом України "Про нафту і газ".

При внесенні змін до спеціального дозволу на користування надрами на підставі пункту 7 частини першої статті 16^5 цього Кодексу власник спеціального дозволу на користування надрами сплачує плату (збір), яка визначається як різниця початкової ціни продажу на аукціоні (електронних торгах) спеціального дозволу на видобування корисної копалини, напрям використання якої змінено в результаті повторної державної експертизи та оцінки запасів раніше розвіданих родовищ корисних копалин, та початкової ціни продажу на аукціоні (електронних торгах) спеціального дозволу на видобування корисної копалини, що внесена до спеціального дозволу на користування надрами під час його надання. При цьому для визначення такої різниці застосовуються обсяг товарної продукції гірничодобувного підприємства - корисної копалини (мінеральної сировини) та цін відповідних одиниць товарної продукції, актуальні на день здійснення такого розрахунку.

Для вугледобувних підприємств, що отримують дотації з державного бюджету, плата (збір) за внесення змін до спеціального дозволу на користування надрами на підставі пунктів 3, 5, 7 частини першої статті 16^5 цього Кодексу не справляється.

За внесення змін до спеціального дозволу на користування надрами на підставі пунктів 1, 2, 8-15 частини першої статті 16^5 цього Кодексу, оформлення окремого спеціального дозволу на користування надрами на підставі пункту 8 частини першої статті 16^2 та пункту 11 частини першої статті 16^5 цього Кодексу плата (збір) не справляється";

"**Стаття 37.** Проведення робіт з геологічного вивчення надр

Геологічне вивчення надр здійснюється з метою одержання даних про геологічну будову надр, процеси, що відбуваються в надрах, виявлення та оцінки корисних копалин, вивчення закономірностей їх формування і розміщення, з'ясування гірничо-технічних та

інших умов розробки родовищ корисних копалин і використання надр для цілей, не пов’язаних з видобуванням корисних копалин.

У рамках виконання державної програми розвитку мінерально-сировинної бази України проведення геологорозвідувальних робіт та досліджень здійснюється без спеціального дозволу на користування надрами (крім нафтогазоносних надр).

Виконання геолого-економічної оцінки та затвердження запасів корисних копалин у рамках державної програми розвитку мінерально-сировинної бази України не дає права виконавцям таких робіт на отримання спеціального дозволу на видобування корисних копалин без проведення аукціону (електронних торгів).

Проведення робіт з геологічного вивчення надр організовується та координується центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр, на основі державних комплексних або цільових програм, міжгалузевих і галузевих планів, проектів, відповідних норм і правил.

Фінансування геологічного вивчення надр, передбачене державними програмами розвитку мінерально-сировинної бази України, здійснюється в порядку та розмірі, визначених законодавством.

Місцеві ради і місцеві органи виконавчої влади сприяють проведенню робіт з геологічного вивчення надр, що виконуються згідно з державними програмами, розробляють та реалізують відповідні територіальні програми";

"**Стаття 39.** Державна реєстрація та облік робіт і досліджень, пов’язаних з геологічним вивченням надр, геологічна інформація

Роботи і дослідження, у тому числі які проводяться за рахунок коштів державного бюджету, пов’язані з геологічним вивченням надр, підлягають обов’язковій державній реєстрації та обліку з метою узагальнення і максимально ефективного використання результатів вивчення надр, а також запобігання дублюванню зазначених робіт.

Державну реєстрацію та облік робіт і досліджень, пов’язаних з геологічним вивченням надр, здійснює центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр.

Результати робіт і досліджень з геологічного вивчення надр передаються виконавцями на державне (постійне) зберігання до підприємства, визначеного центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр, яке належить до сфери його управління.

Порядок розпорядження геологічною інформацією встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Інформація про реєстрацію та облік робіт і досліджень, пов’язаних з геологічним вивченням надр, відображається на Державному геологічному веб-порталі.

Доступ до всієї геологічної інформації, що є у державній власності, є відкритим, крім випадків, встановлених законами України "Про державну таємницю" та "Про санкції".

Доступ до первинної (необробленої) та вторинної (обробленої) геологічної інформації, що є у державній власності, є безоплатним, крім випадків, визначених цим Кодексом. Вторинна (оброблена) геологічна інформація, що є у державній власності, розміщується у відкритому онлайн-доступі на Державному геологічному веб-порталі.

Компенсація витрат держави на проведення геологорозвідувальних робіт справляється виключно у разі отримання спеціального дозволу на користування надрами як плата (збір) за вторинну (оброблену) геологічну інформацію. Розмір такої компенсації визначається відповідно до методики визначення вартості геологічної інформації, отриманої за рахунок коштів державного бюджету, що затверджується Кабінетом Міністрів України.

Компенсація витрат держави на проведення геологорозвідувальних робіт не справляється у разі отримання спеціального дозволу на користування надрами з метою виконання робіт за рахунок коштів державного бюджету.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр, забезпечує створення та функціонування Державного сховища геологічної інформації та кам'яного матеріалу і визначає його технічного адміністратора з числа підприємств, які належать до сфери його управління чи щодо яких він здійснює повноваження з управління корпоративними правами держави (включаючи його дочірні підприємства). Порядок функціонування Державного сховища геологічної інформації та кам'яного матеріалу затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Первинна (необроблена) геологічна інформація, що є державною власністю, надається для ознайомлення в місцях її зберігання безоплатно, з одночасним інформуванням центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр. За власний кошт заявник має право виготовити цифрову копію такої геологічної інформації для самостійного проведення її обробки чи інтерпретації. Цифровий образ, створений у результаті виготовлення такої копії, є власністю держави, а право користування (невиключне) копією належить заявнику.

Первинна геологічна інформація, що є державною власністю, яка руйнується у процесі проведення обробки через її фізичні властивості (кам'яний матеріал), надається заявнику для дослідження після завчасної сплати ним компенсації витрат держави на отримання такої геологічної інформації, яка визначається відповідно до кількості, виду та розміру зразка, виходячи з таких фіксованих значень:

1) за зразок керну довжиною до 10 сантиметрів:

отриманий з глибини до 500 метрів - 5 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

отриманий з глибини від 500 метрів до 750 метрів - 15 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

отриманий з глибини від 750 метрів до 1000 метрів - 25 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

отриманий з глибини від 1000 метрів до 2000 метрів - 250 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

отриманий з глибини понад 2000 метрів - 500 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

2) за пробу з подрібненого керну (залишки проби, дублікат проби чи лабораторна наважка проби) - 25 відсотків вартості компенсації за зразок довжиною до 10 сантиметрів, отриманий з відповідної глибини.

Копія звіту з описом вторинної (обробленої) геологічної інформації, отриманої в результаті аналізу первинної (необробленої) геологічної інформації, що є державною власністю, яка руйнується у процесі проведення обробки через її фізичні властивості (кам'яний матеріал), передається на зберігання до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр.

Користувач надр має право розпоряджатися, у тому числі продавати та передавати у користування резидентам та нерезидентам України, геологічну інформацію, створену (придбану) за власні кошти, з урахуванням вимог, встановлених законами України "Про державну таємницю" та "Про санкції".

Відомості про первинну та вторинну (оброблену) геологічну інформацію, що є державною та приватною власністю, підлягають обліку у Каталозі відомостей про геологічну інформацію.

Про передачу права власності або права користування геологічною інформацією власник геологічної інформації повідомляє центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр, у тримісячний строк з дня такої передачі.

Експорт геологічної інформації здійснюється згідно із законодавством про зовнішньоекономічну діяльність та міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Митне оформлення геологічної інформації здійснюється відповідно до вимог Митного кодексу України";

18) статтю 40 виключити;

19) у статті 42:

частину першу доповнити другим реченням такого змісту:

"Відповідна інформація розміщується на Державному геологічному веб-порталі";

доповнити частиною третьою такого змісту:

"Державний кадастр родовищ і проявів корисних копалин відображається з урахуванням відомостей, отриманих з Державного земельного кадастру";

20) статтю 45 викласти в такій редакції:

"**Стаття 45.** Державна експертиза та оцінка ресурсів та запасів корисних копалин

Для визначення промислової цінності родовищ корисних копалин та їх запасів щодо кожної ділянки надр встановлюються кондиції на мінеральну сировину, що становлять

сукупність вимог до якості і кількості корисних копалин, гірничо-геологічних та інших умов користування ділянками надр.

Кондиції на мінеральну сировину розробляються з урахуванням раціонального використання всіх корисних копалин, а також наявних у них цінних компонентів і підлягають державній експертизі, що здійснюється Державною комісією України по запасах корисних копалин або іншим уповноваженим підприємством, установою чи організацією, для визначення раціонального напряму використання корисних копалин.

Порядок розроблення кондицій на мінеральну сировину встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Ресурси та запаси корисних копалин ділянок надр, а також запаси корисних копалин, додатково розвіданих у процесі розробки родовищ корисних копалин, підлягають державній експертизі та затвердженню Державною комісією України по запасах корисних копалин або іншим уповноваженим підприємством, установою чи організацією, з визначенням раціонального напряму використання корисних копалин, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Під час здійснення державної експертизи та оцінки ресурсів та запасів корисних копалин за заявою користувача надрами можуть використовуватися Рамкова класифікація ООН для викопних енергетичних і мінеральних ресурсів (РКООН-2009), класифікація Комітету з міжнародних стандартів звітності по запасах твердих корисних копалин (CRIRSCO), Система управління вуглеводневими ресурсами (PRMS) та інші міжнародні стандарти";

21) частину другу статті 48 виключити;

22) статті 51 і 57 викласти в такій редакції:

"**Стаття 51.** Порядок розробки родовищ корисних копалин та переробки мінеральної сировини

Розробка родовищ твердих, рідких і газоподібних корисних копалин та переробка мінеральної сировини провадяться згідно із затвердженими надрокористувачами планами (крім родовищ нафти і газу) та проектами робіт, правилами технічної експлуатації та охорони надр.

Правила технічної експлуатації, проекти розробки родовищ корисних копалин та переробки мінеральної сировини погоджуються користувачами надр з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони праці, в частині додержання вимог законодавства про надра";

"**Стаття 57.** Тимчасова заборона (зупинення) користування надрами

Право користування надрами може бути тимчасово заборонено (зупинено) виключно з таких підстав:

1) невиконання надрокористувачем у встановлений строк приписів щодо усунення порушення вимог законодавства, відповідної угоди про умови користування надрами та передбаченої нею програми робіт, виданих за результатами проведення заходів державного

геологічного контролю центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр, або недопущення посадових осіб такого органу до здійснення заходів державного геологічного контролю, за умови дотримання ними встановленого порядку здійснення державного нагляду (контролю);

2) відсутність у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань відомостей про кінцевого бенефіціарного власника або інформації про його відсутність та (або) наявність невідповідності відомостей про кінцевого бенефіціарного власника, що містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, інформації (даним), що дає змогу встановити кінцевого бенефіціарного власника, поданій заявником, а в разі зареєстрованого іноземного представництва - інформації про кінцевого бенефіціарного власника відповідно до Закону України "Про забезпечення прозорості у видобувних галузях";

3) застосування спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) відповідно до Закону України "Про санкції" у вигляді зупинення дії спеціального дозволу на користування надрами;

4) видобування корисних копалин за відсутності у надрокористувача документів, що посвідчують у встановленому законодавством порядку право власності або право користування земельною ділянкою для потреб, пов’язаних з користуванням надрами, у тому числі шляхом встановлення земельного сервітуту, акта про надання гірничого відводу (для гірничих об’єктів, розробка родовищ корисних копалин на яких здійснюється підземним способом), висновку з оцінки впливу на довкілля, наявність якого передбачена законом, що встановлено за результатами проведення заходів державного нагляду (контролю) центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр.

Тимчасова заборона (зупинення) права користування надрами здійснюється шляхом зупинення дії спеціального дозволу на користування надрами з підстав:

визначених пунктом 1 частини першої цієї статті, - виключно судом за позовом центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр;

визначених пунктом 2-4 частини першої цієї статті, - центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр.

Тимчасова заборона (зупинення) дії спеціального дозволу на користування надрами з підстави, передбаченої пунктом 3 частини першої цієї статті, здійснюється з урахуванням вимог частин п’ятої - сьомої статті 13 цього Кодексу на строк дії таких спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій).

Протягом 20 календарних днів після зупинення дії спеціального дозволу на користування надрами надрокористувач зобов’язаний зупинити проведення робіт, передбачених відповідним спеціальним дозволом на користування надрами, на наданій йому в користування ділянці надр.

Зупинення дії спеціального дозволу на користування надрами не звільняє надрокористувача від обов'язку проводити на ділянці надр роботи, пов'язані із запобіганням виникненню надзвичайної ситуації або усуненням її наслідків.

Зупинення дії спеціального дозволу на користування надрами не є підставою для переривання строку його дії.

Дія спеціального дозволу на користування надрами поновлюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр, після усунення надрокористувачем порушень, що були підставою для прийняття ним або судом рішення про тимчасову заборону (зупинення) права користування надрами, та (або) у разі закінчення строку дії або вирішення питання про зняття спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) з відповідного надрокористувача чи усунення підстави, передбаченої пунктом 2 частини першої цієї статті.

У разі визнання за рішенням суду, що набрало законної сили, незаконним (безпідставним) зупинення дії спеціального дозволу на користування надрами строк дії такого спеціального дозволу на користування надрами та відповідно строк користування надрами продовжується дозвільним органом на строк такого зупинення.

При користуванні надрами відповідно до умов угоди про розподіл продукції право користування надрами може бути припинено, обмежено чи тимчасово заборонено (зупинено) виключно з підстав та в порядку, передбачених Законом України "Про угоди про розподіл продукції" та угодою про розподіл продукції.

Порядок та підстави обмеження, тимчасової заборони (зупинення) користування нафтогазоносними надрами, у тому числі шляхом зупинення дії спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами, визначаються виключно Законом України "Про нафту і газ".

Виробництво (виготовлення) або реалізація продукції, виконання робіт, надання послуг власником спеціального дозволу на користування надрами можуть бути також зупинені повністю або частково за позовом відповідного органу державного нагляду (контролю) відповідно до Закону України "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності";

23) статтю 61 доповнити частиною четвертою такого змісту:

"Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, здійснює в межах своєї компетенції розрахунок розміру збитків, заподіяних державі внаслідок самовільного користування надрами, відповідно до методики визначення розмірів відшкодування збитків, заподіяних державі внаслідок самовільного користування надрами, затвердженої центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища";

24) статті 62-64 і 68 викласти в такій редакції:

"**Стаття 62.** Повноваження органу державного геологічного контролю

Орган державного геологічного контролю безпосередньо або через свої територіальні органи здійснює заходи державного нагляду (контролю) у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр щодо діяльності користувачів надр шляхом проведення перевірок у встановленому законом порядку.

Орган державного геологічного контролю перевіряє:

1) виконання вимог щодо охорони надр під час ведення робіт з їх вивчення;

2) виконання державних програм геологорозвідувальних робіт, геологічних завдань і замовлень;

3) обґрунтованість застосування методик і технологій, якість, комплексність, ефективність робіт з геологічного вивчення надр;

4) виконання рішень з питань методичного забезпечення робіт з геологічного вивчення та використання надр;

5) дотримання нормативів, правил та інших вимог щодо геологічного вивчення та використання надр, умов спеціальних дозволів на користування надрами та угод про умови користування надрами;

6) повноту вивчення геологічної будови надр, гірничо-технічних, інженерно-геологічних, геолого-екологічних та інших умов вивчення родовищ корисних копалин;

7) відповідність геологорозвідувальних робіт і наукових досліджень державним контрактам і замовленням, а також проектам щодо проведення таких робіт;

8) використання технічних засобів і методів ведення робіт з геологічного вивчення надр, які виключають невиправдані втрати корисних копалин або погіршення їх якості;

9) своєчасність та відповідність установленим вимогам введення в експлуатацію розвіданих родовищ корисних копалин;

10) дотримання під час дослідно-промислової експлуатації родовищ корисних копалин технологій, які забезпечують необхідне їх вивчення, не знижуючи при цьому промислову цінність;

11) збереження розвідувальних гірничих виробок і свердловин для розробки родовищ корисних копалин, збереження геологічної документації, зразків порід, дублікатів проб, які можуть бути використані для подальшого вивчення надр;

12) обґрунтованість напрямів пошукових, розвідувальних та інших робіт з геологічного вивчення надр;

13) своєчасність і правильність державної реєстрації робіт з геологічного вивчення і використання надр, наявність спеціальних дозволів на користування надрами і виконання передбачених ними умов;

14) повноту і вірогідність вихідних даних про кількість та якість запасів основних та спільнозалягаючих корисних копалин, компонентів, що містяться в них, а також звітні баланси запасів корисних копалин, наданні підприємствами та організаціями;

15) облік видобування нафти, газу та супутніх компонентів;

16) ведення пошуково-розвідувальних та інших робіт з геологічного вивчення підземних вод.

Орган державного геологічного контролю в межах своєї компетенції забезпечує вирішення питань щодо геологічного вивчення та раціонального і ефективного використання надр.

Орган державного геологічного контролю має право:

1) звертатися до адміністративного суду з позовом про застосування заходу реагування у вигляді:

припинення видобування корисних копалин без спеціальних дозволів на користування надрами (самовільне користування надрами);

зупинення окремих видів робіт з геологічного вивчення та/або видобування надр, що проводяться з порушенням стандартів та правил і можуть спричинити псування родовищ, істотне зниження ефективності робіт або призвести до заподіяння збитків державі;

2) подавати обов'язкові для виконання вказівки (приписи) про усунення недоліків і порушень під час геологічного вивчення та використання надр із зазначенням суті порушення та конкретних дій, які надрокористувач має вчинити для його усунення;

3) розраховувати в межах своєї компетенції розмір збитків, заподіяних державі внаслідок самовільного користування надрами. Методика визначення розмірів відшкодування збитків, заподіяних державі внаслідок самовільного користування надрами, затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища;

4) відбирати в рамках заходів державного нагляду (контролю) зразки сировини, напівфабрикатів, продукції, призначати експертизи для розрахунку розміру збитків, заподіяних державі внаслідок самовільного користування надрами;

5) пред'являти претензії про відшкодування збитків, заподіяних державі внаслідок самовільного користування надрами.

Органу державного геологічного контролю законом може бути надано й інші права щодо запобігання і припинення порушень правил і норм геологічного вивчення та раціонального використання надр.

Стаття 63. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного гірничого нагляду

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного гірничого нагляду:

розробляє норми і правила з питань охорони надр, безпечного ведення гірничих робіт та їх маркшейдерського забезпечення;

здійснює державний гірничий нагляд з питань:

дотримання вимог безпечного ведення гірничих робіт під час геологічного вивчення та освоєння родовища корисних копалин, будівництва та експлуатації підземних споруд, ліквідації (консервації) гірничих робіт;

виконання вимог щодо охорони надр при встановленні кондицій на мінеральну сировину та експлуатації родовищ корисних копалин;

додержання правил проведення геологічних і маркшейдерських робіт під час дослідно-промислової розробки та експлуатації родовищ корисних копалин;

повноти видобування оцінених запасів корисних копалин і наявних у них компонентів, додержання встановленого порядку обліку запасів корисних копалин, обґрунтованості і своєчасності їх списання;

додержання правил та технологій переробки мінеральної сировини;

правильності та своєчасності проведення заходів, що гарантують безпеку людей, будівель, споруд і навколишнього природного середовища, гірничих виробок і свердловин від шкідливого впливу робіт, пов’язаних із користуванням надрами.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного гірничого нагляду, може здійснювати власні повноваження із залученням своїх територіальних органів.

Положення цієї статті щодо угод про розподіл продукції застосовуються з урахуванням особливостей, встановлених Законом України "Про угоди про розподіл продукції".

Стаття 64. Порядок розгляду спорів з питань користування надрами

Спори з питань користування надрами розглядаються у порядку, встановленому законодавством України.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони праці, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, - мають право звернутися до особи (юридичної особи), що завдала збитків державі внаслідок порушення законодавства про надра, з претензією про необхідність відшкодування збитків. Якщо така особа (юридична особа) відмовляється відшкодовувати завдані збитки добровільно, відповідний центральний орган виконавчої влади має право звернутися до суду з позовом про стягнення коштів та відшкодування збитків, заподіяних державі внаслідок порушення законодавства про надра.

Спори з питань користування надрами, які виникають з іншими державами, а також між іноземцями, особами без громадянства, іноземними юридичними особами та надрокористувачем, розглядаються відповідно до законодавства України та міжнародних договорів, згода на обов’язковість яких надана Верховною Радою України.

Спори з питань користування надрами на умовах угоди про розподіл продукції вирішуються відповідно до умов, передбачених відповідною угодою про розподіл продукції, укладеною відповідно до Закону України "Про угоди про розподіл продукції";

"**Стаття 68.** Надання надр у користування іноземцям та особам без громадянства, іноземним юридичним особам

Іноземці та особи без громадянства, іноземні юридичні особи (в тому числі через зареєстровані в Україні представництва), які відповідають вимогам частин першої - шостої статті 13 цього Кодексу, набувають право користування надрами на таких самих підставах, що і громадяни України та юридичні особи, зареєстровані в Україні";

25) доповнити розділом X такого змісту:

"Розділ X. ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

У зв'язку з набранням чинності Законом України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства у сфері користування надрами":

1. До створення та забезпечення належного функціонування єдиної державної електронної геоінформаційної системи користування надрами в частині державного реєстру спеціальних дозволів на користування надрами усі положення Кодексу України про надра та прийнятих відповідно до нього нормативно-правових актів у частині включення до державного реєстру спеціальних дозволів на користування надрами інформації щодо спеціальних дозволів на користування надрами, продовження строку їх дії, внесення до них змін (у тому числі до угоди про умови користування надрами) реалізуються шляхом оприлюднення відповідної інформації на офіційному веб-сайті відповідного дозвільного органу. Опублікований на офіційному веб-сайті спеціальний дозвіл на користування надрами є дійсним. Спеціальний дозвіл на користування надрами у формі витягу у паперовій формі не є обов'язковим та надається протягом п'яти робочих днів з дня подання до відповідного дозвільного органу надрокористувачем заяви довільної форми.

2. Спеціальні дозволи на користування надрами, видані до набрання чинності Законом України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства у сфері користування надрами", є дійсними на строк дії, зазначений у таких спеціальних дозволах на користування надрами, з урахуванням строків автоматичного продовження строку їх дії відповідно до частин п'ятої і шостої статті 15 цього Кодексу, а також строків продовження строку дії таких спеціальних дозволів на підставі пункту 1 частини першої статті 16^5 цього Кодексу.

3. Для спеціальних дозволів на користування надрами, виданих до набрання чинності Законом України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства у сфері користування надрами", розмір меж початково наданої у користування ділянки надр, який може бути розширено не більш як на 50 відсотків відповідно до пункту 3 частини першої статті 16^5 цього Кодексу, визначається межами, зазначеними у спеціальному дозволі на користування надрами, дійсному на дату набрання чинності зазначеним законом.

4. Власники спеціальних дозволів на геологічне вивчення бурштиноносних надр, у тому числі на дослідно-промислову розробку родовищ з подальшим видобуванням бурштину (промислова розробка родовищ), виданих до набрання чинності Законом України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства у сфері користування надрами", крім прав та обов'язків, передбачених цим

Кодексом для спеціальних дозволів на геологічне вивчення, у тому числі дослідно-промислову розробку, корисних копалин з подальшим видобуванням корисних копалин (промислову розробку родовищ), також мають право на одноразове безоплатне продовження строку дії таких спеціальних дозволів на користування надрами на строк, що не перевищує п’ять років, у порядку, передбаченому статтями 16^3 і 16^4 цього Кодексу для продовження строку дії спеціального дозволу на користування надрами.

5. Власник спеціального дозволу на геологічне вивчення або геологічне вивчення, у тому числі дослідно-промислову розробку родовищ, та (або) спеціального дозволу на геологічне вивчення нафтогазоносних надр, у тому числі дослідно-промислову розробку родовищ, має право на надання спеціального дозволу на видобування корисних копалин (у тому числі нафти і газу) без проведення аукціону (електронних торгів), якщо він на підставі такого спеціального дозволу на користування надрами (крім наукових полігонів) за власні кошти виконав геологічне вивчення ділянки надр та оцінку запасів та ресурсів корисних копалин, яка затверджена Державною комісією України по запасах корисних копалин, та подав документи для отримання спеціального дозволу на видобування корисних копалин відповідної ділянки надр не пізніше трьох років після затвердження запасів корисних копалин.

Такий спеціальний дозвіл на видобування корисних копалин (у тому числі нафти і газу) видається в порядку, передбаченому статтями 16^2 і 16^3 цього Кодексу, та за умови сплати плати (збору), розмір якої становить 100 відсотків початкової ціни продажу відповідного спеціального дозволу на користування надрами на аукціоні (електронних торгах). Для отримання такого спеціального дозволу заявник подає заяву разом з документами, передбаченими частинами другою - п’ятою статті 16^2 цього Кодексу.

Власники спеціального дозволу на геологічне вивчення або геологічне вивчення, у тому числі дослідно-промислову розробку родовищ корисних копалин, та (або) спеціального дозволу на геологічне вивчення нафтогазоносних надр, у тому числі дослідно-промислову розробку родовищ, які на момент набрання чинності Законом України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства у сфері користування надрами" не здійснили оцінку запасів та ресурсів корисних копалин, затверджену Державною комісією України по запасах корисних копалин, якщо дія такого спеціального дозволу на користування надрами продовжувалася не більше одного разу, також мають право на отримання спеціального дозволу на геологічне вивчення, у тому числі дослідно-промислову розробку, корисних копалин з подальшим видобуванням корисних копалин (промислову розробку родовищ), у тому числі нафти і газу, без проведення аукціону (електронних торгів) протягом шести місяців з дня закінчення строку дії такого спеціального дозволу на користування надрами.

Такий спеціальний дозвіл на геологічне вивчення, у тому числі дослідно-промислову розробку, корисних копалин з подальшим видобуванням корисних копалин (промислову розробку родовищ) (у тому числі нафти і газу) видається в порядку, передбаченому статтями 16^2 і 16^3 цього Кодексу, за умови сплати плати (збору), розмір якої становить 100 відсотків початкової ціни продажу відповідного спеціального дозволу на користування надрами на аукціоні (електронних торгах). Для отримання такого спеціального дозволу заявник подає заяву разом з документами, передбаченими частинами другою, четвертою і п’ятою статті 16^2 цього Кодексу.

6. Установити, що для угод про умови користування надрами, укладених до набрання чинності Законом України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства у сфері користування надрами", строк, передбачений частиною третьою статті 16^6 цього Кодексу, від якого надрокористувач має право на зміну граничного терміну початку етапу видобування корисних копалин, розраховується від строку, зазначеного у відповідній угоді про умови користування надрами, в редакції станом на день набрання чинності зазначеним законом.

7. Суб'єкти господарювання, які на день набрання чинності Законом України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства у сфері користування надрами" здійснюють видобування підземних вод для надання послуг питного водопостачання без спеціального дозволу на користування надрами, зобов'язані отримати спеціальний дозвіл на користування надрами без проведення аукціону (електронних торгів) у порядку, визначеному цим Кодексом, протягом 12 місяців з дня скасування або припинення воєнного стану в Україні.

8. Заяви та документи для отримання спеціального дозволу на користування надрами, продовження строку його дії, переоформлення, внесення до нього змін, подані надрокористувачем до набрання чинності Законом України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства у сфері користування надрами", розглядаються та надання спеціального дозволу на користування надрами, продовження його строку дії, переоформлення, внесення до нього змін здійснюються у порядку, що діяв на день набрання чинності зазначеним законом, крім випадків, якщо за результатами розгляду заяви було прийнято рішення про відмову у наданні спеціального дозволу на користування надрами, продовженні строку його дії, переоформленні, внесенні до нього змін".

2. У Земельному кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 3-4, ст. 27):

1) абзац другий частини четвертої статті 66 викласти в такій редакції:

"Земельні ділянки усіх форм власності та категорій надаються у користування власникам спеціальних дозволів на геологічне вивчення, у тому числі дослідно-промислову розробку, корисних копалин з подальшим видобуванням корисних копалин (промислову розробку родовищ) загальнодержавного та місцевого значення та (або) на видобування корисних копалин загальнодержавного та місцевого значення шляхом встановлення земельних сервітутів згідно з межами ділянок надр та строками дії відповідних спеціальних дозволів на користування надрами, а також за межами таких ділянок надр для будівництва та розміщення споруд/об'єктів, пов'язаних із зазначеним видом діяльності (з автоматичним продовженням строку дії земельного сервітуту в разі продовження строку дії відповідного спеціального дозволу на користування надрами). Встановлення земельних сервітутів для зазначених цілей здійснюється без зміни цільового призначення таких земельних ділянок, крім земель природно-заповідного фонду, оздоровчого призначення, рекреаційного призначення, історико-культурного призначення";

2) пункт "$в^3$" статті 99 викласти в такій редакції:

"$в^3$) право на користування земельною ділянкою для потреб геологічного вивчення, у тому числі дослідно-промислової розробки, корисних копалин з подальшим видобуванням

корисних копалин (промислової розробки родовищ) загальнодержавного та місцевого значення та (або) для видобування корисних копалин загальнодержавного та місцевого значення з правом будівництва та розміщення споруд/об'єктів, пов'язаних із зазначеним видом діяльності, за умови що при цьому не порушуються права землевласника, передбачені статтею 98 цього Кодексу";

3) частину першу статті 141 доповнити пунктом "з" такого змісту:

"з) припинення права користування надрами у разі закінчення встановленого спеціальним дозволом на користування надрами строку користування надрами (у разі передачі земельної ділянки державної, комунальної власності користувачу надр для здійснення діяльності з користування надрами)";

4) статтю 149 доповнити частиною третьою такого змісту:

"3. Для цілей видобування корисних копалин загальнодержавного значення, в тому числі будівництва та розміщення споруд (об'єктів), пов'язаних із зазначеним видом діяльності, вилучення земельних ділянок державної або комунальної власності, крім земель природно-заповідного фонду, оздоровчого призначення, рекреаційного призначення, історико-культурного призначення, здійснюється на підставі рішень органів, зазначених у частині першій цієї статті, які мають бути прийняті протягом трьох місяців з дня подання відповідної заяви особою, яка має спеціальний дозвіл на користування надрами. За рішенням про вилучення земельної ділянки державної або комунальної власності здійснюється передача відповідної земельної ділянки у користування особі, яка має спеціальний дозвіл на користування надрами.

У разі якщо землекористувач не надав згоду на вилучення земельної ділянки протягом строку, передбаченого абзацом першим цієї частини, орган, зазначений у частині першій цієї статті, протягом трьох місяців з дня спливу такого строку звертається до суду з позовом про вилучення земельної ділянки державної або комунальної власності з постійного користування, крім земель природно-заповідного фонду, оздоровчого призначення, рекреаційного призначення, історико-культурного призначення, для цілей видобування корисних копалин загальнодержавного значення. Задоволення позову про вилучення земельної ділянки з постійного користування відповідно до цієї частини допускається у разі, якщо об'єкти, які передбачається розмістити на земельній ділянці, неможливо розмістити на іншій земельній ділянці або якщо розміщення таких об'єктів на інших земельних ділянках завдасть значних матеріальних збитків або спричинить негативні екологічні наслідки для відповідної територіальної громади, суспільства чи держави в цілому.

Земельна ділянка, вилучена з постійного користування за рішенням суду, передається у користування особі, яка має спеціальний дозвіл на користування надрами для цілей видобування корисних копалин загальнодержавного значення органом, зазначеним у частині першій цієї статті, у 30-денний строк з дня набрання чинності рішенням суду. Втрати лісогосподарського виробництва та збитки, що будуть завдані землекористувачу внаслідок вилучення земельної ділянки з постійного користування, відшкодовуються відповідно до законодавства особою, якій земельну ділянку передано у користування";

5) у пункті "є" статті 156 та частині другій статті 207 слова "з метою дослідно-промислової розробки родовищ бурштину, інших корисних копалин загальнодержавного

значення та/або видобування бурштину, інших корисних копалин загальнодержавного значення" замінити словами "для геологічного вивчення, у тому числі дослідно-промислової розробки, корисних копалин з подальшим видобуванням корисних копалин (промислової розробки родовищ) загальнодержавного та місцевого значення та (або) видобування корисних копалин загальнодержавного та місцевого значення та для будівництва і розміщення споруд/об'єктів, пов'язаних із зазначеним видом діяльності".

3. У Гірничому законі України (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 50, ст. 433; 2006 р., № 22, ст. 184; 2020 р., № 20, ст. 141):

1) частину п'яту статті 19 викласти в такій редакції:

"Підприємства щорічно інформують органи гірничого нагляду про план розвитку гірничих робіт";

2) в абзаці четвертому частини першої статті 24 слова "(крім користувачів нафтогазоносними та бурштиноносними надрами)" замінити словами "(для гірничих об'єктів, розробка родовищ корисних копалин на яких здійснюється підземним способом)".

4. У Законі України "Про нафту і газ" (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 50, ст. 262 із наступними змінами):

1) статтю 4^1 викласти в такій редакції:

"**Стаття 4^1.** Особливості регулювання відносин у нафтогазовій галузі підприємств, частка держави у статутному капіталі яких 50 відсотків та більше, господарських товариств, 50 відсотків та більше акцій (часток) яких знаходяться у статутних капіталах інших господарських товариств, акціонером яких є держава і володіє в них контрольним пакетом акцій

Підприємства, частка держави у статутному капіталі яких 50 відсотків та більше, господарські товариства, 50 відсотків та більше акцій (часток) яких знаходяться у статутних капіталах інших господарських товариств, акціонером яких є держава і володіє в них контрольним пакетом акцій, а також дочірні підприємства, представництва та філії таких підприємств і товариств, учасники договорів про спільну діяльність та/або особи, уповноважені договорами про спільну діяльність, укладеними за участю зазначених підприємств, здійснюють продаж нафти сирої і газового конденсату власного видобутку, видобутих на підставі спеціальних дозволів на користування нафтогазоносними надрами (крім обсягів, що використовуються на власні технологічні потреби), а також скрапленого газу власного виробництва на біржових торгах.

Стартова ціна (без урахування податку на додану вартість та інших обов'язкових платежів) на біржових торгах для нафти сирої і газового конденсату власного видобутку визначається як середнє арифметичне значення котирувань URALS (Urals (Mediterranean) та Urals (Rotterdam)) за даними видання "Crude Oil Marketwire" агентства "Platts" за 10 відомих котирувальних днів, що передують даті оголошення біржових торгів, що відбувається за 5 робочих днів до дати проведення біржових торгів. Для розрахунку стартової ціни (без урахування податку на додану вартість та інших обов'язкових платежів) використовується курс гривні до долара США Національного банку України на день оголошення біржових торгів.

З метою дотримання вимог цієї статті передання нафти сирої і газового конденсату власного видобутку та скрапленого газу власного виробництва на умовах договорів комісії, давальницької переробки, інших договорів, що не передбачають передання права власності на них, не допускається. Стартова ціна на біржових торгах з продажу скрапленого газу власного виробництва встановлюється за цінами, що склалися за результатами попередніх біржових торгів.

У ході біржових торгів ціна нафти сирої і газового конденсату власного видобутку та скрапленого газу власного виробництва може вільно встановлюватися між продавцем (постачальником) та покупцем (споживачем) на конкурентних засадах";

2) абзац другий частини першої статті 13 виключити;

3) статті 14, 17, 26 і 27 викласти в такій редакції:

"**Стаття 14**. Порядок надання спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами

Спеціальний дозвіл на користування нафтогазоносними надрами надається переможцям аукціонів (електронних торгів), крім випадків, визначених Кодексом України про надра, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр, з урахуванням особливостей, встановлених цим Законом. Порядок проведення аукціону (електронних торгів) з продажу спеціального дозволу на користування надрами встановлюється Кабінетом Міністрів України, а порядок надання спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами - Кодексом України про надра.

Користувач нафтогазоносними надрами, що має спеціальний дозвіл на користування нафтогазоносними надрами, може повністю або частково відчужувати права на користування надрами, надані йому таким спеціальним дозволом, іншій юридичній особі чи фізичній особі - підприємцю шляхом укладення договору купівлі-продажу таких прав або внесення таких прав як вклад до статутного капіталу створеного за його участю суб'єкта господарювання, за умов, що на таку юридичну особу чи фізичну особу - підприємця або суб'єкта господарювання не поширюються обмеження, встановлені частинами третьою - шостою статті 13 Кодексу України про надра. Користувач нафтогазоносними надрами також має право на внесення прав на користування надрами, наданих йому спеціальним дозволом на користування нафтогазоносними надрами, як вклад у спільну діяльність. Відчуження шляхом укладення договору купівлі-продажу частини прав, передбачених спеціальним дозволом на користування нафтогазоносними надрами, внесення частини таких прав як вклад до статутного капіталу або як вклад у спільну діяльність можуть здійснюватися виключно після розподілу запасів (ресурсів) між ділянками надр раніше розвіданого родовища корисних копалин, на яке користувачу нафтогазоносними надрами надано право на користування надрами, після затвердження таких розподілених запасів (ресурсів) Державною комісією України по запасах корисних копалин, а також після внесення змін до такого спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами у результаті розподілу запасів (ресурсів) корисних копалин та оформлення окремого нового спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами на відповідну виділену в результаті розподілу ділянку надр у порядку та на підставах, передбачених Кодексом України про надра.

Суб’єкт господарювання державного сектору економіки, а також підприємство, господарське товариство, у статутному капіталі якого 50 і більше відсотків акцій (часток) належать підприємству або господарському товариству, у статутному капіталі якого є частка держави, має право відчужувати права на користування надрами, надані йому спеціальним дозволом на користування нафтогазоносними надрами, вносити їх як вклад до статутного капіталу або як вклад у спільну діяльність виключно таким юридичним особам:

юридичній особі, частка держави в статутному капіталі якої становить 100 відсотків;

юридичній особі, у статутному капіталі якої 50 і більше відсотків акцій (часток) належать підприємству або господарському товариству, частка держави у статутному капіталі якого становить 100 відсотків.

У разі якщо організаційно-правову форму користувача нафтогазоносними надрами, який набув права на користування надрами на підставі частини третьої цієї статті, було змінено шляхом злиття, приєднання, поділу, перетворення та (або) у разі зміни частки у статутному (складеному) капіталі, та (або) у разі відчуження частки (її частини) у статутному (складеному) капіталі, та (або) у разі відчуження акцій (часток) користувача нафтогазоносними надрами (крім продажу в результаті первинного публічного розміщення цінних паперів (публічна пропозиція) та у результаті таких змін такий користувач нафтогазоносними надрами не відповідає жодній із вимог, встановлених абзацами другим і третім частини третьої цієї статті, право користування надрами за відповідним спеціальним дозволом на користування нафтогазоносними надрами припиняється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр.

Суб’єкт господарювання державного сектору економіки, а також підприємство, господарське товариство, у статутному капіталі якого 50 і більше відсотків акцій (часток) належать підприємству та/або господарському товариству, у статутному капіталі якого є частка держави, має право відчужувати права на користування надрами, надані йому спеціальним дозволом на користування нафтогазоносними надрами, фізичній особі - підприємцю чи юридичній особі, не зазначеній у частині третій цієї статті, виключно за рішенням Кабінету Міністрів України.

Для набуття права на користування нафтогазоносними надрами особа, з якою власником спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами укладено договір купівлі-продажу відповідних прав на користування нафтогазоносними надрами, або особа, до статутного капіталу якої внесено як вклад право користування нафтогазоносними надрами, звертається із заявою на внесення змін до такого спеціального дозволу в порядку та на підставі, передбачених Кодексом України про надра, до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр.

Користувач нафтогазоносними надрами, який шляхом укладення договору купівлі-продажу відчужив права на користування надрами, передбачені спеціальним дозволом на користування нафтогазоносними надрами, або вніс їх як вклад до статутного капіталу створеного за його участю суб’єкта господарювання, продовжує мати права та обов’язки користувача нафтогазоносними надрами за відповідним спеціальним дозволом на користування нафтогазоносними надрами у повному обсязі до внесення центральним

органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр, відповідних змін до такого спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами у порядку, встановленому Кодексом України про надра. Відповідні права та обов'язки, зокрема щодо провадження планованої діяльності на підставі наявного за діючим спеціальним дозволом на користування нафтогазоносними надрами висновку з оцінки впливу на довкілля та (або) рішення про провадження планованої діяльності, в повному обсязі переходять до набувача прав на користування надрами за відповідним спеціальним дозволом на користування нафтогазоносними надрами з дати внесення передбачених Кодексом України про надра змін до такого спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами з одночасним внесенням відповідної інформації до Державного реєстру спеціальних дозволів на користування надрами.

Користувач нафтогазоносними надрами, який вніс права на користування нафтогазоносними надрами, передбачені спеціальним дозволом на користування нафтогазоносними надрами, як вклад у спільну діяльність, продовжує мати права та обов'язки надрокористувача за відповідним спеціальним дозволом на користування нафтогазоносними надрами у повному обсязі.

Надання спеціальних дозволів на видобування нафти і газу (промислову розробку родовищ) здійснюється з урахуванням результатів оцінки впливу на довкілля.

Продовження строку дії спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами, його переоформлення, внесення змін до нього, зокрема у разі збільшення запасів корисних копалин, не є наданням спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами та здійснюється безоплатно";

"**Стаття 17.** Строк дії спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами

Спеціальний дозвіл на користування нафтогазоносними надрами надається на такий строк для:

видобутку нафти і газу (промислової розробки родовищ) на суші - не більш як на 20 років, на континентальному шельфі та в межах виключної (морської) економічної зони України - не більш як на 30 років;

геологічного вивчення нафтогазоносних надр з подальшою промисловою розробкою виявлених родовищ - на строк, що охоплює період дії окремих спеціальних дозволів на геологічне вивчення нафтогазоносних надр і на видобування нафти і газу (промислову розробку родовищ), але не більше: на суші - 20 років; на континентальному шельфі та в межах виключної (морської) економічної зони України - 30 років;

спорудження та експлуатації підземних сховищ нафти чи газу - не більш як на 50 років.

Користувач нафтогазоносними надрами, який належно виконував вимоги та умови, передбачені спеціальним дозволом на користування нафтогазоносними надрами та угодою про користування нафтогазоносними надрами, має право на продовження строку дії такого дозволу.

Перебіг строку користування нафтогазоносними надрами починається з дня, наступного за днем внесення інформації про спеціальний дозвіл на користування

нафтогазоносними надрами до Державного реєстру спеціальних дозволів на користування надрами, якщо в такому спеціальному дозволі на користування нафтогазоносними надрами не передбачено більш пізній строк, а в разі укладення угоди про розподіл продукції - з дня, зазначеного в такій угоді.

Продовження строку дії спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами, наданого на ділянку нафтогазоносних надр, розташовану на тимчасово окупованій території України, здійснюється з урахуванням особливостей, встановлених законом";

"**Стаття 26.** Зупинення дії спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами

Право користування нафтогазоносними надрами може бути тимчасово заборонено (зупинено) виключно з таких підстав:

1) невиконання користувачем нафтогазоносних надр у встановлений строк приписів щодо усунення порушення вимог законодавства, відповідної угоди про умови користування надрами та передбаченої нею програми робіт, виданих за результатами проведення заходів державного геологічного контролю центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр, або у разі недопущення посадових осіб такого органу до здійснення заходів державного геологічного контролю, за умови дотримання ними встановленого порядку здійснення державного нагляду (контролю);

2) відсутність у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань відомостей про кінцевого бенефіціарного власника або інформації про його відсутність та (або) наявність невідповідності відомостей про кінцевого бенефіціарного власника, що містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, інформації (даним), що дає змогу встановити кінцевого бенефіціарного власника, поданої заявником, а в разі зареєстрованого іноземного представництва - інформації про кінцевого бенефіціарного власника відповідно до Закону України "Про забезпечення прозорості у видобувних галузях";

3) застосування спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) відповідно до Закону України "Про санкції" у виді зупинення дії спеціального дозволу на користування надрами;

4) видобування корисних копалин за відсутності у надрокористувача документів, що посвідчують у встановленому законодавством порядку право власності або право користування земельною ділянкою для потреб, пов’язаних з користуванням надрами, у тому числі шляхом встановлення земельних сервітутів, акта про надання гірничого відводу (для гірничих об’єктів, розробка родовищ корисних копалин на яких здійснюється підземним способом), висновку з оцінки впливу на довкілля, наявність якого передбачена законом, що встановлено за результатами проведення заходів державного нагляду (контролю) центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр.

Тимчасова заборона (зупинення) права користування надрами здійснюється шляхом зупинення дії спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами з підстав:

визначених пунктом 1 частини першої цієї статті - виключно судом за позовом центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр;

визначених пунктами 2-4 частини першої цієї статті - центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр.

Тимчасова заборона (зупинення) дії спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами з підстави, передбаченої пунктом 3 частини першої цієї статті, здійснюється з урахуванням вимог частин п’ятої - сьомої статті 13 Кодексу України про надра на строк дії таких спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій).

Протягом 20 календарних днів після зупинення дії спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами користувач нафтогазоносними надрами зобов’язаний зупинити на наданій йому у користування ділянці нафтогазоносних надр проведення робіт, передбачених спеціальним дозволом на користування нафтогазоносними надрами.

Зупинення дії спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами не звільняє користувача нафтогазоносними надрами від обов’язку проводити на ділянці нафтогазоносних надр роботи, пов’язані із запобіганням виникненню на ділянці нафтогазоносних надр надзвичайної ситуації або усуненням її наслідків.

Зупинення дії спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами не є підставою для переривання строку його дії.

Дія спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами поновлюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр, після усунення користувачем нафтогазоносних надр порушень, що були підставою для прийняття таким органом або судом рішення про тимчасову заборону (зупинення) права користування надрами, та (або) у разі закінчення строку дії або вирішення питання про зняття спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) з відповідного надрокористувача чи усунення підстави, передбаченої пунктом 2 частини першої цієї статті.

У разі визнання за рішенням суду, що набрало законної сили, незаконним (безпідставним) зупинення дії спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами строк дії такого спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами та відповідно строк користування нафтогазоносними надрами продовжуються центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр на строк такого зупинення.

Виробництво (виготовлення) або реалізація продукції, виконання робіт, надання послуг власниками спеціальних дозволів на користування нафтогазоносними надрами можуть бути також зупинені повністю або частково за позовом відповідного органу державного нагляду (контролю) відповідно до Закону України "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності".

Стаття 27. Анулювання спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами

Право користування нафтогазоносними надрами припиняється у разі закінчення встановленого строку користування нафтогазоносними надрами, внесення змін до спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами у зв'язку з відчуженням прав на користування надрами шляхом укладення договору купівлі-продажу чи внесення таких прав як вклад до статутного капіталу суб'єктів господарювання або анулювання спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами.

Анулювання спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами здійснюється виключно у разі:

1) звернення користувача нафтогазоносними надрами із заявою про анулювання спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами, в тому числі якщо відпала потреба у користуванні надрами;

2) виявлення факту вичерпання запасів, визначених спеціальним дозволом на користування надрами, на основі звітності, поданої користувачем нафтогазоносних надр, - за умови що користувач нафтогазоносних надр не звернувся у встановленому Кодексом України про надра порядку із заявою про внесення змін до спеціального дозволу на користування надрами на підставі пункту 5 частини першої статті 16^5 Кодексу України про надра;

3) наявності в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань відомостей про припинення юридичної особи, яка є користувачем нафтогазоносних надр, шляхом ліквідації або відомостей про припинення підприємницької діяльності фізичної особи - підприємця, яка є користувачем нафтогазоносних надр, а також у разі неподання користувачем нафтогазоносних надр заяви про внесення змін до спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами у зв'язку з перетворенням юридичної особи - власника спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами у строк, встановлений Кодексом України про надра;

4) заподіяння внаслідок проведення робіт, пов'язаних з користуванням ділянкою нафтогазоносних надр, безпосередньої шкоди життю чи здоров'ю людей або виникнення істотного забруднення навколишнього природного середовища;

5) невиконання, за винятком наявності обставин, не залежних від користувача нафтогазоносними надрами, затвердженої програми робіт з порушенням строків на більш як один рік з дати закінчення виконання відповідного етапу програми робіт;

6) встановлення факту надання в заяві про видачу спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами та документах, що додаються до неї, недостовірних відомостей щодо заявника;

7) невжиття користувачем нафтогазоносних надр заходів для виконання вимог припису про усунення причин зупинення дії спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами у зв'язку з порушенням вимог законодавства - після зупинення дії спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами у зв'язку з таким порушенням із наданням достатнього часу для їх усунення;

8) наявності підстави, передбаченої частиною четвертою статті 14 цього Закону;

9) застосування спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) відповідно до Закону України "Про санкції" у вигляді анулювання дії спеціальних дозволів на користування нафтогазоносними надрами.

Спеціальний дозвіл на користування нафтогазоносними надрами анулюється з підстав, визначених пунктами 1, 3, 8, 9 частини другої цієї статті, відповідним дозвільним органом, а з підстав, визначених пунктами 2, 4-7 частини другої цієї статті, виключно судом.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр, може звернутися до адміністративного суду з позовом про застосування заходу реагування у вигляді анулювання спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами з підстав, визначених пунктами 4, 5 і 7 частини другої цієї статті, якщо такі підстави були встановлені за результатами проведення заходів державного геологічного контролю. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр, приймає рішення про анулювання спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами з підстави, визначеної пунктом 9 частини другої цієї статті, з урахуванням вимог, передбачених частинами п’ятою - сьомою статті 13 Кодексу України про надра.

У разі припинення права на користування нафтогазоносними надрами внаслідок закінчення встановленого строку користування нафтогазоносними надрами або у разі анулювання спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами питання про припинення права користування земельною ділянкою вирішується у порядку, встановленому земельним законодавством.

У разі визнання за рішенням суду, що набрало законної сили, незаконним (безпідставним) анулювання спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами строк дії такого спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами та відповідно строк користування нафтогазоносними надрами продовжуються дозвільним органом на строк такого анулювання".

5. Абзац третій частини першої статті 4 Закону України "Про регулювання містобудівної діяльності" (Відомості Верховної Ради України, 2011 р., № 34, ст. 343 із наступними змінами) доповнити такими словами: "включаючи необхідні інженерні лінійні комунікації від свердловин для транспортування нафти і газу в місця підготовки продукції".

II. Прикінцеві та перехідні положення

1. Цей Закон набирає чинності через три місяці з дня його опублікування, крім:

підпункту 1 пункту 1 розділу I цього Закону, який набирає чинності одночасно із введенням в дію закону про економічний паспорт;

пункту 3 цього розділу, який набирає чинності з дня, наступного за днем опублікування цього Закону.

2. Надрокористувачі, які мають спеціальні дозволи на геологічне вивчення, у тому числі дослідно-промислову розробку родовищ корисних копалин загальнодержавного

значення, мають право на встановлення земельних сервітутів на підставі абзацу другого частини четвертої статті 66, пункту "в^{3}" статті 99 Земельного кодексу України в редакції, що діяла до набрання чинності цим Законом.

3. Кабінету Міністрів України:

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити створення єдиної державної електронної геоінформаційної системи користування надрами;

забезпечити введення в дію нормативно-правових актів, що випливають із цього Закону, одночасно із набранням ним чинності;

розробити та подати на розгляд Верховної Ради України проект Закону України про внесення змін до Кодексу адміністративного судочинства України щодо особливостей провадження у справах за зверненням центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр, у тому числі особливостей касаційного розгляду справ.

4. Кабінету Міністрів України через один рік з дня набрання чинності цим Законом поінформувати Верховну Раду України про стан виконання цього Закону.

Президент України **В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ**

м. Київ
1 грудня 2022 року
№ 2805-IX

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства у сфері користування надрами
Закон України від 01.12.2022 № 2805-IX
Прийняття від **01.12.2022**
Постійна адреса:
https://zakon.rada.gov.ua/go/2805-20

Законодавство України
станом на 06.09.2023
поточна редакція
2805-20

Публікації документа

- **Голос України** від 28.12.2022 — № 263
- **Урядовий кур'єр** від 06.01.2023 — № 4
- **Офіційний вісник України** від 10.01.2023 — 2023 р., № 2, стор. 99, стаття 85, код акта 115714/2022